

Univerzita Pardubice
Fakulta chemicko-technologická

Záchranné stanice pro handicapovaná zvířata

Romana Ondráčková

Bakalářská práce

2017

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Romana Ondráčková**
Osobní číslo: **C13807**
Studijní program: **B2807 Chemické a procesní inženýrství**
Studijní obor: **Ochrana životního prostředí**
Název tématu: **Záchranné stanice pro hendikepované živočichy**
Zadávající katedra: **Ústav environmentálního a chemického inženýrství**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Zpracujte literární rešerši na téma záchranných stanic pro hendikepované živočichy. Zaměřte se zejména na systém práce s nalezenými živočichy, legislativní zabezpečení, síť záchranných stanic v ČR a světové trendy v práci s hendikepovanými živočichy.
2. Získané poznatky porovnejte s běžnou praxí ve vybrané záchranné stanici v ČR. Analyzujte běžný chod zařízení, navrhněte možná zlepšení a popište úskalí.
3. Bakalářskou práci zpracujte v souladu se Směrnicí UPa č. 9/2012 "Pravidla pro zveřejňování závěrečných prací a jejich základní jednotnou formální úpravu".

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Lenka Audrlická Vavrušová

Ústav environmentálního a chemického inženýrství

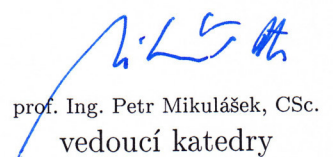
Datum zadání bakalářské práce: **22. ledna 2016**

Termín odevzdání bakalářské práce: **3. července 2016**

prof. Ing. Petr Kalenda, CSc.
děkan

L.S.

prof. Ing. Petr Mikulášek, CSc.
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 22. ledna 2016

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracoval samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl jsem seznámen s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 9/2012, bude práce zveřejněna v Univerzitní knihovně a prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 30. 6. 2017

Romana Ondráčková

PODĚKOVÁNÍ

Na tomto místě bych ráda poděkovala všem, kteří mi pomáhali při tvorbě této práce. V první řadě patří mé poděkování Ing. Lence Audrlické Vavrušové, vedoucí bakalářské práce, za odborné vedení, pomoc, cenné rady a připomínky, které mi poskytla v průběhu vypracovávání. Poděkovat chci také záchranné stanici pro handicapovaná zvířata v Jaroměři a jejím zaměstnancům Davidu Čípovi a Alici Janečkové za čas, který mi věnovali, za jejich ochotu a poskytnuté informace. Dále bych chtěla poděkovat celé své rodině, která mi byla významnou oporou po dobu mého studia.

ANOTACE

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou záchranných stanic pro handicapované živočichy v České republice. Je zde popsáno jejich poslání, legislativní podmínky pro vznik stanic, jejich činnost. Následuje charakteristika záchranných programů. Pozornost je dále soustředěna na řešení péče o handicapované živočichy v zahraničí, na organizace, které se touto činností zabývají. Hlavním záměrem práce je popsat každodenní chod záchranné stanice v Jaroměři, navrhnout některá zlepšení a upozornit na úskalí v jejím provozování.

KLÍČOVÁ SLOVA

Český svaz ochránců přírody, handicapovaní živočichové, JARO Jaroměř, záchranné stanice

TITLE

Rescue station for handicapped animals

ANNOTATION

This bachelor thesis deals with the rescue station for handicapped animals in the Czech republic. Their purpose, legislative conditions for their establishment and their activities are described, followed by features of particular conservation programmes. The further focus is on caring approaches for handicapped animals abroad, as well as on organizations engaged into. The main goal of the thesis is to provide overview of daily operation of the rescue station for handicapped animals in Jaroměř, propose some improvements and bring attention to potential difficulties in its running.

KEYWORDS

Czech Union for Nature Conservation, handicapped animals, JARO Jaroměř, rescue stations

OBSAH

0	ÚVOD	12
1	TRENDY V PÉČI O HANDICAPOVANÁ ZVÍŘATA V ČR	14
1.1	Organizace zabývající se péčí o handicapovaná zvířata	14
1.2	Záchranné stanice	15
1.3	Národní síť záchranných stanic	18
1.4	Záchranné programy	20
1.5	Ekologická výchova.....	21
1.6	Finanční náročnost provozu záchranných stanic	22
2	PODMÍNKY PRO VZNIK ZÁCHRANNÝCH STANIC	26
2.1	Legislativní předpoklady vzniku záchranných stanic.....	26
2.1.1	Národní legislativa.....	26
2.1.2	Evropská legislativa.....	27
2.1.3	Úmluva CITES	28
2.2	Chovatel a zvířata v záchranné stanici.....	30
2.2.1	Chovatel a jeho povinnosti dle zákona č. 166/1999 Sb.....	30
2.2.2	Péče o handicapovaná zvířata v záchranných stanicích a jejich návrat do volné přírody dle vyhlášky č. 316/2009	31
2.2.3	Vybavení a minimální velikost prostor pro handicapovaná zvířata dle vyhlášky č. 114/2010 Sb.....	32
3	TRENDY V PÉČI O HANDICAPOVANÁ ZVÍŘATA V ZAHRANIČÍ	34
3.1	Mezinárodní organizace zabývající se péčí o handicapovaná zvířata	34
3.2	Německo	36
3.3	Polsko	37
3.4	Slovensko.....	38
3.5	Rakousko	39
3.6	Velká Británie	40
4	ZÁCHRANNÁ STANICE JAROMĚŘ	43
4.1	Vznik záchranné stanice	44
4.2	Činnost záchranné stanice.....	45
4.3	Vybavenost záchranné stanice	47
4.4	Zaměstnanci	48
4.5	Financování.....	50

5	DISKUSE	57
6	ZÁVĚR.....	59
7	POUŽITÁ LITERATURA	60
8	PŘÍLOHY	69

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Síť záchranných stanic v ČR.....	19
Obrázek 2 Logo CITES	29
Obrázek 3 Letecký pohled na záchrannou stanici	43
Obrázek 4 Umístění stanice	44
Obrázek 5 Zdroje financování neziskových organizací.....	51
Obrázek 6 Podíl veřejného sektoru na financování JARO Jaroměř	55
Obrázek 7 Podíl orgánů státní správy a samosprávy na financování JARO Jaroměř.....	55

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Zvířata přijatá do záchranných stanic	17
Tabulka 2 Přijaté druhy zvířat	18
Tabulka 3 Provozní náklady záchranných stanic.....	23
Tabulka 4 Finance z veřejné sbírky Zvíře v nouzi.....	24
Tabulka 5 Investiční podpora záchranných stanic z prostředků Lesů ČR a. s.....	24
Tabulka 6 Struktura provozních příjmů záchranných stanic	25
Tabulka 7 Zvířata přijatá do záchranné stanice Jaroměř	45
Tabulka 8 Přijaté druhy zvířat do záchranné stanice Jaroměř (8 nejčastějších)	45
Tabulka 9 Finanční zdroje JARO Jaroměř z veřejných rozpočtů a fondů [Kč]	52
Tabulka 10 Finanční dary JARO Jaroměř [Kč]	54
Tabulka 11 Celkové příjmy Základní organizace JARO Jaroměř [Kč].....	54

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

CITES	Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora (Úmluvy o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin)
ČR	Česká republika
ČSOP	Český svaz ochránců přírody
EU	Evropská unie
OP ŽP	Operační program Životní prostředí
OSN	Organizace spojených národů
PPK	Program péče o krajinu
RPS	Ochrana dravců na Slovensku
RSPCA	Royal Society for the Prevention of Cruelty to Animals (Královská společnost pro prevenci krutosti vůči zvířatům)
WWF	Wide Fund for Nature (Světový fond na ochranu přírody)

0 ÚVOD

Nezbytnou podmínkou pro další vývoj lidské společnosti je příroda, která vytváří základní podmínky pro život. Člověk na ni svou činností působí a ovlivňuje ji, bohužel většinou negativně. Lidé mají velký podíl na vyhynutí některých živočišných a rostlinných druhů, protože důsledkem zvyšující se urbanizace, výstavbou infrastruktury či změnou klimatu, znečištěním a přílišným využíváním přírodních zdrojů mizí přírodní stanoviště, přirozený prostor pro rostliny a živočichy. Mnoho druhů se životu v blízkosti lidí přizpůsobilo, ale někteří jedinci končí se zraněním po střetu s dopravními prostředky, po nárazu do nepřírozené překážky nebo popálením od elektrického vedení. Těm pak pomáhají záchranné stanice pro handicapovaná zvířata, jimž se věnuje tato práce.

Cílem práce je shromáždit a analyzovat dostupné údaje o záchranných stanicích pro handicapované živočichy v České republice (ČR) a o fungování sítě těchto stanic u nás. Dále pak představit nejnovější světové trendy v práci s handicapovanými živočichy. Ve vybrané záchranné stanici potom popsat její každodenní provoz, navrhnout možnosti pro zlepšení jejího fungování a upozornit na možná úskalí.

Práce se člení na teoretickou a praktickou část. V teoretické části jsou nejprve uvedeny organizace, které se u nás zabývají péčí o handicapovaná zvířata. Poté je definováno a objasněno poslání záchranných stanic, je popsána činnost Národní sítě záchranných stanic a jsou představeny jednotlivé záchranné programy. Uvádějí se také podmínky pro vznik záchranných stanic. Nedílnou součástí je i charakteristika mezinárodních organizací, které se zaměřují na handicapovaná zvířata, a popis péče o tato zvířata ve světě.

V praktické části je podrobně představena záchranná stanice pro handicapovaná zvířata v Jaroměři, kterou provozují členové Základní organizace Českého svazu ochránců přírody (ČSOP) JARO Jaroměř. Jsou zde informace o vzniku stanice, o jejím umístění, o regionu, ve kterém působí, o její činnosti. Pozornost je rovněž soustředěna na vybavenost stanice, její zaměstnance a financování provozu záchranné stanice.

Ze seznamu použitých informačních zdrojů, který je uveden na konci závěrečné práce, byl nejvíce používán článek Národní síť záchranných stanic: historie, současnost, výsledky z časopisu Ochrana přírody od autorů Petra N. Stýbla a Petra Orla a kniha Provozování stanic pro handicapovaná zvířata a podobných zařízení: doporučení Ústřední komise pro ochranu zvířat od autorky Věry Aladzasové-Příbylové. Tyto zmíněné publikace obsahují důležité informace o historii, vzniku, fungování a finančních nákladech na provoz záchranných stanic a dále o počtech poraněných zvířat. Další neméně významné zdroje, které pomohly

při zpracování této bakalářské práce, byly publikace autorů Iva Machara a Lindy Drobilové Ochrana přírody a krajiny v České republice: vybrané aktuální problémy a možnosti jejich řešení a dále interní dokumenty a informace poskytnuté pracovníky záchranné stanice JARO Jaroměř.

1 TRENDY V PÉČI O HANDICAPOVANÁ ZVÍŘATA V ČR

Tato kapitola nejprve popisuje organizace, které se zabývají péčí o handicapovaná zvířata, záchranné stanice pro handicapovaná zvířata, jejich vznik, poslání a činnost. Jsou potřebné, neboť pomáhají zraněným zvířatům, jejich mláďatům, dále pak vyčerpaným, nevyspělým nebo jinak handicapovaným živočichům.

Dále je pozornost věnována celostátnímu systému na pomoc handicapovaným živočichům – Národní síti záchranných stanic. Uvedeny jsou rovněž záchranné programy na ochranu ohrožených druhů rostlin a živočichů. Popisuje se i ekologická výchova, která se v rámci záchranných stanic provádí. Provoz těchto stanic je rozebrán z hlediska finanční náročnosti.

1.1 Organizace zabývající se péčí o handicapovaná zvířata

V ČR se ochranou zvířat zabývají především nevládní neziskové organizace. Řadí se sem organizace, jakými jsou Nadace na ochranu zvířat, Svoboda zvířat, Společnost pro zvířata a SOS Animal. Nepatří mezi ně však záchranné stanice.

Hlavním posláním Nadace na ochranu zvířat je jejich ochrana, hájení práv zvířat a boj za dobré životní podmínky pro ně. Nadace funguje od roku 1994. Cílem je zlepšení vztahu mezi člověkem a zvířetem a zkvalitnění životních podmínek pro jednotlivé druhy zvířat. Nadace se zaměřuje na vzdělávání, osvětu a informovanost v oblasti ochrany přírody.

V rámci své činnosti spolupracuje Nadace s organizacemi v zahraničí. Podílí se rovněž na celosvětových projektech a je členem významných mezinárodních organizací jako jsou Royal Society for the Prevention of Cruelty to Animals (RSPCA) česky Královská společnost pro prevenci krutosti vůči zvířatům, dále pak World Society for the Protection of Animals česky Světová společnost pro ochranu zvířat a Eurogroup for Animal Welfare.

V roce 2005 byla za účasti Marty Kubišové Nadace rozšířena o Institut Nadace na ochranu zvířat, o. p. s. Klade si za cíl harmonizaci vztahu mezi člověkem, zvířetem a životním prostředím. (1)

Další významnou českou organizací je Svoboda zvířat, která byla založena roku 1994. Mezi hlavní aktivity této organizace patří výchovná a legislativní činnost. Pro podporu ochrany zvířat pořádá demonstrace, kampaně a vypracovává návrhy na zákony o ochraně zvířat. Dále spolupracuje se státními orgány, jako jsou Ústřední komise pro ochranu zvířat, Státní veterinární správa a Ministerstvo zemědělství. Spolupracuje také s výše jmenovanými celosvětovými organizacemi a je členem RSPCA, World Society for the Protection

of Animals, Fur Free Alliance (koalice sdružující organizace na ochranu tzv. kožešinových zvířat z celého světa), Evropské koalice za ukončení pokusů na zvířatech a dalších. (2)

Občanské sdružení Společnost pro zvířata bylo založeno v roce 1996 jako Skupina pro zvířata. Stejně jako ostatní se snaží zlepšit vztah mezi člověkem a zvířetem a spolupracuje obdobně jako předešlé organizace se zahraničními organizacemi. (3)

Finance organizace získávají v podobě grantů a příspěvků od různých dárců. Vzhledem k tomu, že tyto finanční prostředky jsou nedostačující, vydávají organizace propagační předměty a organizují sbírkové akce. (2)

1.2 Záchranné stanice

S větší či menší úspěšností se o ochranu přírody snažily různé organizace a spolky již od vzniku samostatné Československé republiky. Patřila mezi ně např. Česká společnost ornitologická nebo Moravský ornitologický spolek. Po roce 1948 byla činnost většiny spolků a organizací státními institucemi zastavena nebo úplně zrušena. (4)

O dalších deset let později, v roce 1958, byl ustaven Sbor ochrany přírody vedený při Společnosti Národního muzea v Praze. V roce 1969 se osamostatnil pod názvem TIS – Svaz pro ochranu přírody a krajiny. Jelikož byl v socialistickém státě nevládní organizací, musel být Svaz v roce 1979 rozpuštěn a z iniciativy Ministerstva kultury nahrazen Českým svazem ochránců přírody. (5) Vznikaly rovněž další organizace, jejichž členové se aktivně podíleli na ochraně přírody. Jedná se o Hnutí Brontosaurus (1974), Hnutí Duha (1988). (4)

Myšlenka systematické péče o handicapovaná zvířata z volné přírody se poprvé objevila v sokolnických a ochránářských kruzích v 70. letech minulého století. O vytvoření specializovaných zařízení se poprvé jednalo v roce 1977. (6)

Je možné provést funkční členění zařízení pro handicapovaná zvířata na:

1. pohotovostní záchranná zařízení (sběrné místo) – mohou přijmout neomezený počet zvířat z určitého regionu, pracují pro stanici pro handicapovaná zvířata, které je po několika dnech předávají. K jejich vybavení se řadí alespoň dvě klece pro ptáky nebo savce, box pro labuť, odchytové pomůcky a zařízení pro průběžnou dezinfekci. Tato zařízení musí být telefonicky dostupná.
2. stanice pro handicapovaná zvířata – pečují o jakákoliv zvířata, dostupnost těchto zařízení je 24 hodin denně. Vybavení je podrobně popsáno v další části práce.
3. specializovaná zařízení pro určitý druh nebo skupinu druhů (např. ježci, dravci, sovy...) – spolupracují s nejbližší stanicí pro handicapovaná zvířata, pro druhy,

na které se nespécializují, jsou pohotovostními záchrannými zařízeními. Vybavení závisí na cílovém druhu. Dostupnost je 24 hodin denně.

4. útulky pro trvalé handicap – jejich působnost není územně omezena, podle kapacity spolupracují s nejbližšími stanicemi pro handicapovaná zvířata, mohou s ní být spojeni, jinak jsou pohotovostními záchrannými zařízeními. Vybavení musí odpovídat chovaným druhům. Dostupnost je opět 24 hodin denně.
5. odchovny vzácných druhů – jsou současně i pohotovostními záchrannými zařízeními, mohou být spojeni s útlukem nebo stanicí pro handicapovaná zvířata. Vybavení odpovídá chovaným druhům. Dostupnost je 24 hodin denně. Musí tady být i stálý pracovník. (7)

Celá další práce se soustřeďuje na stanice pro handicapovaná zvířata. První záchranná stanice začala fungovat v Bartošovicích na Moravě v říjnu 1983. (6)

Záchranná stanice je definována dle zákona č. 114/1992 Sb., O ochraně přírody a krajiny. Tento zákon říká, že:

„Záchranná stanice je zařízení, které na konkrétně vymezeném území působnosti zajišťuje komplexní péči o všechny živočichy dočasně neschopné přežít ve volné přírodě s cílem navrátit je do přírody, živočichům trvale neschopným přežít ve volné přírodě poskytuje, je-li to vhodné a účelné vzhledem k jejich zdravotnímu stavu, odpovídající dlouhodobou péči, poskytuje informace o příčinách ohrožení a vhodných způsobech ochrany živočichů a může spolupracovat při provádění opatření k předcházení zraňování nebo úhynu živočichů.“ (8)

Rozhodnutí o povolení k provozování záchranných stanic pro handicapované živočichy vydává podle § 5 odst. 9 zákona č. 114/1992 Sb. Ministerstvo životního prostředí. To také na svých internetových stránkách zveřejňuje jejich přehled a publikuje o nich další důležité údaje (kontaktní údaje, územní působnost uvedenou v rozhodnutí Ministerstva životního prostředí, rozsah poskytované péče, členství v Národní síti záchranných stanic). V současné době na území ČR funguje celkem 45 záchranných stanic, které se zaměřují na poskytování péče o rozličné druhy savců, ptáků, obojživelníků, plazů. Databázi záchranných stanic představuje příloha A. (9)

K posláním záchranných stanic se řadí nejen záchrana, léčba či péče o zvířata, která mají různá více či méně závažná zranění nebo jsou nemocná, ale i starost o opuštěná mláďata. *„Hlavním cílem péče o handicapovaná zvířata je co nejrychlejší uvedení handicapovaného zvířete do takového psychického i fyzického stavu, aby bylo zdravé a nepoškozené a žádné*

zjistitelné překážky mu nebránily zapojit se plnohodnotně do života v jeho přirozeném prostředí.“ (10)

Zdravá zvířata ze záchranných stanic nelze domestikovat či začlenit do chovů na farmách. V chovu se ponechávají jedinci s trvalými následky po zranění či nemoci, s poruchami vtištění, s vadnými návyky. Dále zde zůstávají ti, kteří se narodili chovnému páru v zajetí či dlouhodobě žijí v zajetí, a také jedinci přivezení ze zahraničí. (7)

Množství zvířat, která každoročně potřebují naši pomoc, velmi rychle stoupá, což dokládají údaje z tabulky 1.

Tabulka 1 Zvířata přijatá do záchranných stanic

Rok	2005	2010	2015
Počet přijatých zvířat	9 950	11 789	18 500
Vypuštěno do přírody	5 302	5 658	9 620
Uhynulo	2 795	3 772	6 105
Zůstalo v záchranné stanici	1 853	2 359	2 775

Zdroj: (autor dle 11, 12, 13)

Nejčastějším důvodem pro přijetí v záchranné stanici jsou nálezy opuštěných mláďat ve volné přírodě (36 %). Dále následují zranění v důsledku střetu zvířat s dopravními prostředky, popáleniny elektřinou na sloupech vysokého napětí nebo nárazy do skleněných stěn (33 %).

V roce 2015 bylo na území naší republiky do záchranných stanic přijato celkem 18 500 volně žijících handicapovaných zvířat. Nejčastěji se ze savců jednalo o ježka západního, netopýra rezavého a netopýra hvízdavého, z ptáků o poštolku obecnou, kosa černého a rorýse obecného. Do přírody bylo zpět vypuštěno 52 % zvířat. Přes veškerou péči však uhynulo nebo muselo být utraceno 33 % z přijatých zvířat. (13)

Zcela jiné je také složení zvířat z hlediska jejich ochrany. Zatímco v roce 2005 výroční zpráva nezmiňuje žádný ohrožený druh přijatých zvířat, v roce 2010 se již uvádí jedinci 19 kriticky ohrožených druhů, 61 druhů silně ohrožených, 27 druhů ohrožených a 89 druhů obecně chráněných. V roce 2015 je zde zahrnuto 22 kriticky ohrožených druhů, 59 silně ohrožených druhů a 28 ohrožených druhů. (11, 12, 13)

Ze statistik, které uveřejňuje ČSOP, vyplývá, že skladba jednotlivých druhů zvířat, která jsou do záchranných stanic pro handicapovaná zvířata přijímána, se příliš nemění. Počty zachraňovaných živočichů ve velké většině každým rokem mírně stoupají. Přehled přináší tabulka 2.

Tabulka 2 Přijaté druhy zvířat

	Rok [ks]		
	2005	2010	2015
Poštolka obecná	1 103	1 098	1 561
Rorýs obecný	x	642	1 006
Káně lesní	460	521	x
Kos černý	x	x	1 070
Ježek západní	1 036	1 153	1 781
Ježek východní	448	x	x
Netopýr hvízdavý	772	779	791
Netopýr rezavý	x	668	1 082

Zdroj: (autor dle 11, 12, 13)

Trvale handicapovaná zvířata zůstávají v záchranných stanicích. Využívají se k ekologické výchově, k sestavení chovných párů při odchovu vzácných druhů či k péči o odložená mláďata z přírody. Všechny chovné páry se evidují a jejich odchovy se označují tak, aby nedošlo k jejich záměně. Cílem záchranných odchovů je vrátit mláďata do přírody, proto se 2/3 odchovů vypouštějí. Ostatní jedinci slouží k dalšímu chovu.

U trvale handicapovaných zvířat se dále studuje jejich chování a projevy, slouží k výuce dalších pracovníků záchranné stanice, učňů a studentů příslušných oborů.

Tato zvířata mají žít v podmínkách, jaké mají zvířata v zoologických zahradách. To znamená, že je zajištěn dostatek pohybu, partner nebo skupina stejného druhu, dostatečné množství pestrého plnohodnotného krmiva, péče veterináře a velikostně i prostorově odpovídající ubikace. Nutná je jejich ochrana před predátory.

Pro trvale handicapovaná zvířata je možné vyčlenit 25 % z chovatelského zařízení. Stejně pravidlo platí i pro chov. Výjimku tvoří specializované odchovné stanice pro dané druhy. (7)

1.3 Národní síť záchranných stanic

Národní síť záchranných stanic vznikla v roce 1998 díky iniciativě Českého svazu ochránců přírody. (6) Stanice se rozdělují do dvou skupin. První z nich tvoří členské stanice. Ty vyvíjejí svou činnost na vymezeném území s minimálně 3 obcemi s rozšířenou působností. Spolupracují s orgány státní ochrany přírody (Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Státní veterinární správa, Česká inspekce životního prostředí). Druhou skupinou jsou přidružené stanice. Ty se váží na členskou stanici, jsou bez území, starají se o určitou oblast nebo skupinu živočichů.

Členské stanice pomáhají zraněným zvířatům s cílem navrátit je zpátky do volné přírody. Poskytují jim jak první pomoc, tak i ošetření od veterináře, další léčení a nezbytnou rehabilitaci. Kromě jelena, losa a medvěda musí do 24 hodin od nahlášení přijmout handicapované zvíře a odborně mu pomoci. Každá ze stanic musí vést evidenci zvířat za pomoci jednotného evidenčního programu Národní sítě. Podle svých možností také stanice uskutečňují záchranné přesuny bezprostředně ohrožených zvířat.

Mimo všech výše uvedených aktivit provádějí tyto stanice rovněž ekologickou výchovu a osvětu veřejnosti.

Území působnosti jednotlivých stanic se nepřekrývají. Jejich činnost se řídí platnými zákony. (6)

Záchranné stanice si kladou za cíl zajištění komplexní systematické pomoci zvířatům, která jsou v krizové situaci. Její působnost zahrnuje území celé naší republiky. V roce 2015 v rámci Národní sítě pracovalo celkem 30 záchranných stanic. (13) Jejich seznam obsahuje příloha A.

V roce 2015 byla přijata zatím jako poslední záchranná stanice při Krkonošském národním parku, jež má sídlo ve Vrchlabí a působí v obcích s rozšířenou působností Tanvald, Semily, Jilemnice, Vrchlabí a Trutnov. (14) Všechny stanice jsou zanesené na obrázku 1.

Obrázek 1 Síť záchranných stanic v ČR

Zdroj: (14)

„Nejvyšším orgánem Národní sítě je valná hromada členských stanic, v čele sítě stojí rada, tvořená z poloviny zástupci členských stanic a z poloviny zástupci odborných institucí, jako jsou například Státní veterinární správa, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR či Ministerstvo životního prostředí.“ (6) Rada má celkem 9 členů. Jejich mandát je tříletý, ale ze závažných důvodů může být člen rady valnou hromadou předčasně odvolán a na jeho místo zvolen jiný s mandátem do konce období odvolaného člena rady. Rada volí ze svých členů předsedu, který potom svolává a řídí její jednání. (15)

1.4 Záchranné programy

Záchranné programy jsou dočasné projekty, které slouží k ochraně zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů, kde hrozí jejich vyhynutí, pokud nebude zahájen proces nápravných opatření. Cílem je zvýšení populace daného druhu nad úroveň ohrožení jeho vyhynutí. (16) U jednotlivých druhů se liší díky různému typu rozšíření zbytkových populací, ekologii druhu, druhu a síle vlivu ohrožujících faktorů apod. Záchranný program končí po dosažení cílů, nebo pokud je neúspěšný a druh vyhyne, nebo se v průběhu řešení prokáže jeho nefunkčnost. (17)

Do záchranných programů se vybírají druhy, které patří do červeného seznamu ČR v kategorii kriticky ohrožený/ohrožený nebo je u nich zaznamenán úbytek početnosti či zmenšování areálu. Spadají sem také druhy, u nichž lze u nás v minulosti prokázat stálou životaschopnou populaci. Jsou zde i takové druhy, u kterých je možné příčiny ohrožení odstranit (působí intenzivně na našem území, odstranění příčin je reálné ze všech hledisek, existují znalosti o biologii a ekologických nárocích druhu). Řadí se sem i druhy, u nichž lze příčiny ohrožení odstranit pouze rozsáhlými, centrálně koordinovanými, aktivními, druhově specifickými opatřeními (změny obhospodařování krajiny, legislativní změny, změny územních plánů).

Do záchranných programů může být zařazen i druh, který je u nás vyhynulý, jeho vyhubení souvisí s přímými zásahy člověka, dříve u nás prokazatelně žila stálá životaschopná populace druhu, příčiny vyhubení tohoto druhu jsou nebo brzy budou odstraněny a původní biotopy jsou nyní pro druh vhodné a dostatečně rozsáhlé pro tvorbu stabilní populace. (18)

Důležitou součástí záchranných programů je i výchova, osvěta a informování veřejnosti a různých zájmových skupin. (16) Široké veřejnosti jsou k dispozici webové stránky www.zachranneprogramy.cz a Facebook záchranných programů. V časopisech (Ochrana přírody, Živa) vycházejí populárně naučné články, vydávají se různé brožury

a letáky. Příležitostně se pořádají exkurze. Odborníci jsou informováni na konferencích, setkáních odborných skupin a odbornými články. (19)

Ministerstvem životního prostředí byly schváleny a již ukončeny dva programy na záchranu živočichů. Jednalo se o záchranný program rysa ostrovida (1998 – 2000) a tetřeva hlušce (1998 – 2007). V současnosti jsou pro živočichy realizovány čtyři záchranné programy. Od roku 2000 probíhá záchranný program perlorodky říční. Od roku 2008 se uskutečňují záchranné programy užovky stromové a sysla obecného. V roce 2011 začal záchranný program běláška osikového. (16) Připravované záchranné programy jsou pro: dropa velkého, ropuchu krátkonohou, krasce dubového, modráška hořcového, modráška černoskvřnného, okáče jílkového a raroha velkého. (17)

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR každý rok vypracovává detailní plány realizace záchranných programů. Kromě ní se na záchranných programech podílejí nevládní neziskové organizace, univerzity, výzkumné ústavy a další odborníci. Agentura také koordinuje finanční zajištění pro realizaci programů. V roce 2011 se čerpala na záchranné programy částka ve výši cca 5 400 000 Kč. (19)

1.5 Ekologická výchova

Ekologická výchova v záchranných stanicích má mnoho podob. Stanice spolupracují v jejím rámci se školami všech druhů i stupňů, s domy dětí a mládeže i se širokou veřejností. V některých z nich probíhají odborné praxe studentů středních a vysokých škol. (13)

Záchranné stanice si kladou za cíl upozornit širokou veřejnost na nešetrné zacházení člověka s okolní přírodou, připomenout rizika pro volně žijící zvířata plynoucí z lidské činnosti, ukázat jejich utrpení, varovat před nevhodným odebíráním mláďat z volné přírody, kterým lidé v dobré víře zvířatům škodí.

Základem pro veškerou činnost jsou lehce dostupné informace. Veřejnost není dnes odkázaná pouze na tištěné materiály, ale sama si může potřebná data vyhledat na centrálních internetových stránkách Národní sítě stanic www.zvirevnouzi.cz. Každý z členů Národní sítě má své vlastní webové stránky, na nichž upozorňuje na svoji činnost. Záchranná stanice v Makově má dokonce svoji webovou kameru, pomocí níž mohou žáci v hodinách přírodopisu na dálku sledovat živé ptáky.

I v dnešní době se ekologická výchova neobejde bez klasických tištěných materiálů. Patří k nim plakáty, letáky nebo samolepky. Obsahují praktické rady pro člověka v případě, že v přírodě najde zraněné zvíře, dále pak základní poznatky o zvířatech, která u nás žijí, popisující jejich život, ochranu. Na jaře jsou na plakátech nebo letácích rady, jak poznat, zda

je mládě skutečně opuštěné, na podzim pak postupy při záchraně nedokrmených ježků. Pro děti je stále velmi atraktivní Pexeso s volně žijícími zvířaty z naší přírody.

Osobní návštěva záchranné stanice přináší návštěvníkům nejvíce zážitků a stanicím dává největší prostor pro ekologickou výchovu. Jsou zde představena zvířata s trvalými handicapem, která zde zůstávají po celý svůj další život po vyléčení zranění. Stanice si kladou za cíl upozornit lidi na to, co svou nevhodnou činností zvířatům způsobují. Pro zvíře žijící ve volné přírodě je trvalým handicapem i jeho ochočení. Prostory, kde jsou léčená zvířata připravována na vypuštění do přírody, jsou pro veřejnost nepřístupné. Zvířata tady potřebují klid a s člověkem se stýkají jen minimálně.

V prostorách záchranných stanic jsou pro jejich návštěvníky připravovány i výstavy, které seznamují s životem zvířat v naší republice. Opět upozorňují na nástrahy pro volně žijící zvířata, poukazují na protiprávní jednání pytláků.

Ve většině stanic jsou pořádány komentované prohlídky s průvodcem, který je přizpůsobuje věku a schopnostem daného kolektivu. Pro předškoláky a žáky základních škol se jedná o výklad s různě náročnými tvůrčími aktivitami, pro studenty odborných a vysokých škol o odborné exkurze. (20)

Záchranné stanice připravují pro své návštěvníky během celého roku značné množství různých akcí, jako jsou dny otevřených dveří, Den Země, Den zvířat nebo třeba Vánoce ve stanici. (13)

Slavnostním okamžikem je stále vypouštění vyléčených zvířat zpátky do volné přírody. Divoké zvíře je vidět velice zblízka. Většinou se ještě při této příležitosti koná přednáška nebo jiná akce. (20)

Ekologická výchova v záchranných stanicích je dost populární a najde si spoustu příznivců. Každoročně zavítá na prohlídku do záchranných stanic handicapovaných zvířat po celé naší republice zhruba 120 až 150 tisíc návštěvníků. (21)

1.6 Finanční náročnost provozu záchranných stanic

Veškerá činnost záchranných stanic je finančně značně náročná. I když zde většinou pracují dobrovolníci bez nároku na mzdu, roční provozní náklady těchto zařízení dosahují částky až kolem 30 milionů Kč. (6) Největší procento tvoří náklady na dopravu poraněných zvířat a veterinární léčbu, dále pak na krmivo, energie a podobně. Odborné utracení zvířete stojí okolo 250 Kč, RTG asi 300 – 500 Kč, ošetření tržné rány se šitím vyjde asi na 1000 – 1500 Kč, komplikovanější zákrok (osteosyntéza zlomené končetiny) přijde zhruba

na 3000 Kč. (21) Struktura nákladů je u jednotlivých stanic sítě různá. Přináší ji tabulka 3. Údaje v ní pocházejí z roku 2011. (6)

Tabulka 3 Provozní náklady záchranných stanic

Druh nákladu	Procentuelní zastoupení
Náklady na materiál včetně krmení	16 %
Transport	10 %
Energie	6 %
Opravy	5 %
Spoje	3 %
Veterinární odborné služby	3 %
Jiné odborné služby	3 %
Ostatní služby	4 %
Osobní náklady	48 %

Zdroj: (6)

Záchranné stanice využívají v současnosti dva hlavní zdroje finančních prostředků. Prvním je Program péče o krajinu (PPK). Tento dotační program vyhláší Ministerstvo životního prostředí a v jeho rámci funguje samostatný podprogram s názvem – „Podprogram pro zabezpečení péče o ohrožené a handicapované živočichy“ poskytující neinvestiční prostředky pro financování péče o zraněné a handicapované živočichy s cílem navrátit je zpátky do přírody a pečovat o trvale handicapovaná zvířata určená k odchovu a k osvětovým účelům. Ročně se jedná o částku 5 mil. Kč.

Druhý zdroj představuje Operační program Životní prostředí (OP ŽP). Je primárně financovaný z fondů Evropské unie (EU) a kofinancovaný z národních zdrojů. Získané finanční prostředky lze využít k výstavbě nových stanic nebo k rekonstrukcím a dostavbám v těch stávajících.

Záchranné stanice dostávají rovněž určité množství finančních prostředků od jednotlivých krajských úřadů. (22) Činnost záchranných stanic je podporována i dary měst a obcí a v neposlední řadě i obyčejných lidí. V roce 2005 začíná z podnětu ČSOP fungovat veřejná sbírka s názvem Zvíře v nouzi. Její výtěžek je používán výhradně k záchrane poraněných volně žijících zvířat s cílem jejich vypuštění do volné přírody. (21) Přehled výše darovaných částek v letech 2012 – 2015 uvádí následující tabulka 4.

Tabulka 4 Finance z veřejné sbírky Zvíře v nouzi

Rok	Vybraná částka [Kč]
2012	951 419,19
2013	1 199 659
2014	1 181 133,64
2015	932 508
Celkem	2 610 088,83

Zdroj: (13, 23)

Z darů Lesů ČR a. s. je ve stejném období kofinancováno celkem 8 projektů z OP ŽP v souhrnné hodnotě 1 174 757 Kč, dále pak 25 drobných investičních projektů, jejichž komplexní výše dosahuje 1 325 243 Kč. Detailní zpracování poskytnutých finančních prostředků za jednotlivé roky zaznamenává tabulka 5. (23)

Tabulka 5 Investiční podpora záchranných stanic z prostředků Lesů ČR a. s.

Rok	Kofinancování OP ŽP		Drobné investiční projekty		Celkem	
	Projekty	Kč	Projekty	Kč	Projekty	Kč
2012	5	574 757	10	425 243	15	1 000 000
2013	3	600 000	6	400 000	9	1 000 000
2014	-	-	-	-	-	-
2015 (k 1. 10.)			9	500 000	9	500 000
Celkem	8	1 174 757	25	1 325 243	24	2 500 000

Zdroj: (23)

Strukturu příjmů z roku 2011 ilustruje tabulka 6. Z ní je jasně patrné, že podpora státu pomocí PPK tvoří 18% z celkového příjmu. Tato částka je zásadní pro udržení základních služeb, které Národní síť jako celek státu a veřejnosti přináší. (6) ČSOP získal v roce 2015 na provoz Národní sítě záchranných stanic více jak 6,5 milionů Kč. (13) O dotace však musí každý rok ČSOP žádat a nikdy není jisté, zda mu budou tyto prostředky přiděleny. (6)

Tabulka 6 Struktura provozních příjmů záchranných stanic

Druh příjmu	Procentuelní zastoupení
Dary nebo příspěvky obcí (i obcí s rozšířenou působností)	14 %
Dary či příspěvky krajů	27 %
Podpora Ústřední výkonné rady Českého svazu ochránců přírody (PPK)	18 %
Dary od soukromých osob, včetně sbírky Zvíře v nouzi	7 %
Dary či příspěvky právnických osob	8 %
Dotace od státu	2 %
Příspěvky z jiných činností provozovatele	14 %
Tržby z vlastní činnosti stanice	6 %
Jiné příjmy	4 %

Zdroj: (6)

2 PODMÍNKY PRO VZNIK ZÁCHRANNÝCH STANIC

V této části práce je pozornost věnována nejprve legislativním předpokladům pro vznik záchranných stanic pro handicapovaná zvířata. Dále se pak zabývá povinnostmi chovatele, je zde specifikována péče o handicapovaná zvířata v záchranných stanicích a je konkretizováno vybavení a minimální prostor pro handicapovaná zvířata.

2.1 Legislativní předpoklady vzniku záchranných stanic

Pro vznik záchranných stanic platí povinnost dodržet předpisy národní, ale také evropské, které jsou národním nadřazené.

2.1.1 Národní legislativa

Pro vznik záchranných stanic je důležitý již jmenovaný zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. Stěžejní je v tomto případě novela č. 312/2008 Sb. Dalším významným je potom zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů. Zde má výsadní postavení opět výše uvedená novela č. 312/2008 Sb. Od 1. 10. 2008 upravuje právní postavení záchranných stanic v ČR.

S těmito zákony souvisejí i další zákony. Jejich souvislost je buď přímá, nebo nepřímá. Jejich výčet je uveden dále:

- zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně dalších souvisejících zákonů ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, o výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů,
- zákon č. 100/2004 Sb., o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulací obchodu s nimi a dalších opatření k jejich ochraně a změně zákonů (o obchodování s ohroženými druhy) ve znění pozdějších předpisů (tzv. zákon CITES),
- zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví – souvisí pouze nepřímo.

Tyto zákony jsou v praxi uplatňovány pomocí prováděcích právních předpisů, které mají nejčastěji podobu vyhlášky ministerstva, kterého se řešená problematika týká. Jedná se o:

- vyhlášku č. 395/1992 Sb., k provádění některých ustanovení zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny,

- vyhlášku č. 114/2010 Sb., o ochraně handicapovaných zvířat při chovu, dle § 29 odst. 1 zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání,
- vyhlášku č. 5/2009 Sb., o ochraně zvířat při veřejném vystoupení a při chovu k zákonu č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání,
- vyhlášku č. 295/2003 Sb., o konfiskátech živočišného původu, jejich neškodném odstraňování a dalším zpracování k zákonu č. 166/1999 Sb., o veterinární péči,
- vyhlášku č. 296/2003 Sb., o zdraví zvířat a jeho ochraně, o přemísťování a přepravě zvířat a o oprávnění a odborné způsobilosti k výkonu některých veterinárních činností k zákonu č. 166/1999 Sb., o veterinární péči,
- vyhlášku č. 299/2003 Sb., o opatřeních pro předcházení a zdolávání nákaz a nemocí přenosných ze zvířat na člověka, k zákonu č. 166/1999 Sb., o veterinární péči,
- vyhlášku č. 356/2004 Sb., o sledování zoonóz a původců zoonóz, k zákonu č. 166/1999 Sb., o veterinární péči,
- vyhlášku č. 389/2004 Sb., o opatření pro tlumení slintavky a kulhavky a jejímu předcházení, k zákonu č. 166/1999 Sb., o veterinární péči,
- vyhlášku č. 36/2007 Sb., o opatřeních pro tlumení aviární chřivky, k zákonu č. 166/1999 Sb., o veterinární péči,
- vyhláška č. 227/2004 Sb., pro některá ustanovení zákona o obchodování s ohroženými druhy, k zákonu č. 100/2004 Sb., o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi,
- nařízení vlády č. 27/2002 Sb., stanoví se způsob organizace práce a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit při práci související s chovem zvířat, k zákonu č. 65/1965 Sb., zákoník práce, respektive k zákonu č. 309/2006 Sb., upravující další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy.

2.1.2 Evropská legislativa

Jednotlivé orgány Evropských společenství vydávají nařízení, která jsou závazná pro všechny členské země. Jedná se o právní předpisy určené pro orgány státní moci, ale i pro všechny fyzické a právnické osoby. Nařízení Evropských společenství jsou zapracována do zákonů jednotlivých zemí. (24)

Řešená problematika se dotýká nařízení Evropských společenství v oblasti mezinárodních smluv, veterinární péče a nakonec ve sféře obchodování s ohroženými druhy volně žijících živočichů a rostlin.

V oblasti mezinárodních smluv se dodržuje Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin – ve sbírce zákonů, č. 572/1992 Sb., obsah Úmluvy je v zákoně č. 100/2004 Sb., překrývá se s obsahem nařízení Evropských společenství, které se problematikou zabývá v širším rozsahu.

Do oblasti veterinární péče spadají:

- nařízení Evropského parlamentu a Rady Evropských společenství č. 1069/2009 o hygienických pravidlech pro vedlejší produkty živočišného původu, které nejsou určeny pro lidskou spotřebu;
- nařízení Evropského parlamentu a Rady Evropských společenství č. 882/2004 o úředních kontrolách pro ověření dodržování právních předpisů týkajících se krmiv, potravin, pravidel o zdraví zvířat a dobrých životních podmínek zvířat;

Ve sféře obchodování s ohroženými druhy volně žijících živočichů a rostlin platí:

- nařízení Rady Evropských společenství č. 338/97 o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi, ve znění pozdějších nařízení – nařízení Komise Evropských společenství č. 407/2009
- nařízení Komise Evropských společenství 865/2006 o prováděcích pravidlech k nařízení Rady Evropských společenství č. 338/97 o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s těmito druhy.

Všechna tato nařízení obsahuje zákon č. 100/2004 Sb. Většina z tohoto zákona má přímou návaznost na nařízení Evropských společenství. (25)

2.1.3 Úmluva CITES

Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora (CITES) je oficiálně používaná zkratka Úmluvy o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin. Byla sjednána ve Washingtonu v roce 1973 a vstoupila v platnost 1. července 1975. Československo se připojilo v květnu 1992, samostatná ČR v den svého vzniku 1. 1. 1993. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR uvádí, že smlouvu podepsalo již 175 zemí, mezi nimi i všech 28 členských států EU. (26) Česká inspekce životního prostředí však uvádí, že členských zemí je již 180. (27) Obrázek 2 představuje logo CITES, které se poprvé objevuje již v roce 1981.

Obrázek 2 Logo CITES

Zdroj: (26)

Cílem Úmluvy je ochrana biologické rozmanitosti a udržitelnosti využívání zejména ohrožených druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulací obchodu s nimi. (26) Ta je prováděna pomocí systému vývozních a dovozních povolení (tzv. permity CITES). (27)

Živé i mrtvé organismy jsou v rámci CITES oficiálně označovány termínem „exempláře“. Ty se podle stupně ohrožení rozdělují na 3 kategorie. CITES I obsahuje 500 druhů živočichů a 300 druhů rostlin bezprostředně ohrožených vyhubením. Mezinárodní obchod s nimi je zakázán. Z naší fauny se jedná o orla královského, orla mořského, sokola stěhovavého a vydru říční.

CITES II představuje 4 000 druhů živočichů a 25 000 druhů rostlin ohrožených v případě, že nebude regulován mezinárodní obchod s nimi. Z naší fauny a flóry sem patří všichni draví ptáci, sovy, vlk, medvěd, rys, kočka divoká, čáp černý, drop velký, pijavka lékařská, jasoň červenooký, všichni z čeledi vstavačovitých, sněžinka podsněžník a brambořík nachový.

CITES III zahrnuje 220 druhů živočichů a 8 taxonů rostlin ohrožených jen v některých zemích. (28) V současné době je na seznamu CITES více než 5000 druhů zvířat a kolem 29000 taxonů rostlin. (29)

EU aplikuje přísnější ochranu druhů a jednotliví členové mají své vlastní seznamy, které jsou vytvořeny na základě nařízení Komise EU č. 750/2013. Druhy se rozdělují do kategorií A, B, C a D. (28) V kategorii A jsou druhy CITES I + některé druhy CITES II. Část z nich není Úmluvou CITES chráněna (všechny druhy evropských dravců a sov), proto je tato kategorie obsáhlejší než CITES I.

Kategorie B obsahuje většinu druhů z CITES II + některé druhy z CITES III + CITES nechráněné druhy, které představují pro přírodu v Evropě hrozbu, protože jsou tady nepůvodní, invazivní (želva nádherná, skokan volský).

Kategorie C zahrnuje druhy z CITES III a některé další nechráněné Úmluvou CITES. V kategorii D se nachází druhy z CITES III a další nechráněné Úmluvou CITES, u nichž je v Evropě sledován dovoz díky oznámení o dovozu (norek sibiřský). (30)

2.2 Chovatel a zvířata v záchranné stanici

Záchranné stanice pro handicapovaná zvířata se musí řídit platnými legislativními předpisy. Jsou zde uvedeny povinnosti chovatele, dále pak je specifikována péče o handicapovaná zvířata v záchranných stanicích a jejich návrat do volné přírody a nakonec je konkretizováno vybavení a minimální velikost prostoru pro handicapovaná zvířata.

2.2.1 Chovatel a jeho povinnosti dle zákona č. 166/1999 Sb.

Za chovatele je považován každý, kdo je majitelem zvířat, nebo se o ně stará i jen přechodnou dobu. Chovatel pro ně musí vytvořit takové podmínky, které jsou pro daný druh nutné a vhodné. Je povinen sledovat zdravotní stav zvířat, poskytnout mu včas první pomoc a zajistit odbornou veterinární pomoc.

Chovatel musí zabránit vzniku a šíření nákaz a nemocí, pomáhat při vyšetření zvířete, odběru vzorků, očkování nebo odborných veterinárních úkonech. Při podezření na onemocnění vzteklinou zajistit neprodleně veterinární vyšetření zvířete, které zranilo člověka. Léčivé přípravky vydané na předpis musí zvířeti aplikovat podle pokynů veterinárního lékaře.

Jakmile se začnou na zvířatech projevovat příznaky nebezpečných nákaz, musí chovatel před příchodem úředního veterinárního lékaře zajistit, že podezřelá zvířata neopustí svoje stanoviště. Živočišné produkty od nich nesmí chovatel použít, zpracovat a dát je do oběhu a musí je ukládat odděleně. Podezřelé předměty se nesmí vynášet, vyvážet nebo použít jinde. Dále je povinen dezinfikovat stanoviště podezřelých zvířat. Musí zamezit styku jejich ošetřovatelů s ostatními zvířaty. K podezřelým zvířatům nesmí bez vážného důvodu nikdo vstoupit.

Po příchodu úředního veterinárního lékaře je nutné postupovat podle jeho pokynů a poučení.

Pokud chovatel nebo jeho zaměstnanci rozpoznají příznaky nebezpečné nákazy nebo přenosných nemocí, jsou povinni to neprodleně ohlásit krajské veterinární správě.

Chovatelé musí provádět neškodné odstranění vedlejších živočišných produktů vznikajících v souvislosti s jejich činností či v jejich zařízení. Se souhlasem okresní veterinární správy je mohou zpracovávat ve vlastním zařízení.

V ostatních případech musí neprodleně hlásit jejich výskyt, aby došlo k jejich sběru a svozu. Pokud je domluven na pravidelném svozu, povinnost hlásit výskyt vedlejších živočišných produktů pro něj odpadá.

Do doby přepravy je chovatel povinen vedlejší živočišné produkty třídít, označovat, bezpečně ukládat a podle potřeby ošetřovat, aby nebyly zcizeny, neohrožovaly zdraví lidí a zvířat nebo nepoškodily životní prostředí.

Chovatelé musí pro krátkodobé ukládání konfiskátů živočišného původu (celá těla nebo části těl zvířat anebo živočišné produkty, které nejsou určeny pro přímou lidskou spotřebu) vybudovat nepropustné, dobře čistitelné, dezinfikovatelné a uzavíratelné kafilerní boxy, které se čistí a dezinfikují po každém vyprázdnění. Tyto boxy je potřeba oddělit od ostatních provozních prostorů a umístit je tak, aby se vedlejší živočišné produkty dobře nakládaly i přepravovaly.

Chovatel pomáhá při předávání vedlejších živočišných produktů ke svozu, řádně platí sjednanou cenu za jejich přepravu, neškodné odstranění a další zpracování. Chovatel musí uchovávat doklady o vedlejších živočišných produktech předaných k přepravě nejméně 2 roky. Kadávery (mrtvoly) zvířat se předávají k přepravě s identifikačními prostředky. (31)

2.2.2 Péče o handicapovaná zvířata v záchranných stanicích a jejich návrat do volné přírody dle vyhlášky č. 316/2009

V záchranné stanici je zapotřebí omezit styk zvířat s člověkem na nezbytné ošetření, krmení nebo úklid prostor, kde přebývá. Nesmí se ohrozit jeho schopnost reagovat na přirozené nepřátele.

Prostředí musí co nejvíce připomínat přirozený biotop, splňovat nároky daného druhu především na pohybové aktivity a potřebu ukrýt se.

Potrava odpovídá biologickým nárokům zvířat, to znamená, že se jedná o přirozenou nebo obdobnou potravu. Pro predátory je zapotřebí živá kořist.

Mláďata ptáků a některých savců mohou být vložena, pokud je to vhodné, do hnízd v přírodě. Při odchovu v záchranné stanici se vybírají adoptivní rodiče stejného nebo podobného druhu. Pokud jsou mláďata odchována uměle bez adoptivních rodičů, musí být v blízkosti svého druhu. Při odchovu mláďat i držení dospělých zvířat se rovněž respektuje

přirozená sociální struktura druhu. Pokud nemají zvířata zdravotní problémy, žijí v přirozených skupinách nebo dvojicích.

Při návratu do volné přírody musí být zvířata naprosto v pořádku jak po stránce fyzické, tak i psychické. Daní jedinci nesmí mít žádné následky poškození, úrazu nebo nemoci a zachovat si přirozené vzorce chování z volné přírody. Jejich vypuštění nesmí ohrozit zdravotní stav populace žijící ve volné přírodě ani porušit její strukturu.

Na návrat do volné přírody je zapotřebí zvířata připravit. Nejprve je dobré mít je v prostoru, odkud vidí do okolí, nejlépe do jejich přirozeného biotopu, nebo takového, který nejvíce odpovídá podmínkám místa jejich předpokládaného vypuštění. Vyléčená zvířata se vypouštějí do volné přírody na ta místa, kde se daný druh vyskytuje. Pokud je známé místo nálezu zvířete, vypouští se tam, jestliže mu tady nehrozí bezprostřední nebezpečí dalšího poranění. Vypuštění se provádí v ročním období, kdy je daný druh aktivní.

Pokud chceme vypustit zvíře do honitby, musíme ji vlastnit. Jinak potřebujeme souhlas jejího majitele nebo souhlas orgánů státní správy myslivosti, lesů a ochrany přírody pro danou honitbu.

Jakmile jsou následky zranění nebo nemoci takové, že zvíře nelze do volné přírody vrátit, může ho záchranná stanice využít pro ekologickou výchovu, ale jen pro obeznámení veřejnosti s příčinami a důsledky ohrožení a vhodným způsobem ochrany zvířat. (32, 33)

2.2.3 Vybavení a minimální velikost prostor pro handicapovaná zvířata dle vyhlášky č. 114/2010 Sb.

Péče o handicapovaná zvířata vyžaduje snadno přístupné prostory, které lze jednoduchým způsobem čistit a dezinfikovat. Dané prostory musí svou velikostí a vybavením zcela odpovídat potřebám zvířat, musí mu poskytnout úkryt, zajišťovat přirozenou pohybovou aktivitu a péči o své tělo s ohledem na jejich postižení, zabraňovat stereotypnímu chování.

Během rehabilitace, přípravy na vypuštění nebo dlouhodobý chov musí poskytovat zvířatům dostatečné množství podnětů k činnosti a svým přirozeným projevům.

Prostory jsou vybavené zdravotně nezávadnými a nedráždivými materiály a předměty, které je nezraní, nenarušují jejich klid a pohodu, ale zároveň se dají pravidelně čistit a dezinfikovat a nepodléhají běžným klimatickým vlivům. Prostory musí mít určitou teplotu podle druhů zvířat, dostatečné osvětlení denním nebo umělým světlem, dobré větrání a přiměřenou vlhkost.

Podle druhů zvířat a používané technologie jsou nutné nástroje a pomůcky pro odchyt a fixaci při poskytnutí první pomoci, vyprošťovací nářadí, vybavení k přepravě, která

zahrnuje nakládku i vykládku zvířat, transportní bedny, jednorázové přepravky, ale také usmrcovací prostředky, pokud již nelze handicapované zvíře žádným způsobem zachránit. Prostory pro chov handicapovaných zvířat musí být vždy oplocené a zajištěné proti jejich úniku nebo vniknutí jiných druhů zvířat (predátorů).

Umělý odchov mláďat krmivých ptáků musí prostorovými podmínkami odpovídat přirozeným poměrům na hnízdě. Teplota pro zimování musí být stejná jako u těchto druhů ve volné přírodě.

Požadavky na velikost prostoru závisí na druhu zvířat. Např. netopýrovití a vrápencovití potřebují pro intenzivní péči prostory o ploše 0,12 m² a výšce 0,3 m s minimální délkou nejkratší stěny 0,3 m. Pro jejich úspěšné vypuštění do volné přírody je nutné, aby měli k dispozici alespoň 1 hodinu denně prostory o ploše 20 m² s výškou 2 m. Ve zbývajícím čase je pro ně předepsána plocha 0,6 m² a výšce 0,8 m pro 1 až 5 zvířat samotářských druhů nebo 1 až 20 živočichů žijících v koloniích. V ubytovacím prostoru je nutné mít vybudované různé typy úkrytů. Společně mohou žít pouze živočichové jednoho druhu nebo druhů blízce příbuzných.

V období zimního spánku netopýrovití a vrápencovití potřebují prostory s různými úkryty a úpravou pro zavěšení o ploše 0,12 m² a výšce 0,3 m pro 1 až 10 zvířat stejného druhu nalezených individuálně. Jestliže pocházejí živočichové z jedné kolonie, stačí jim jeden prostor o ploše 1 m² a výšce 0,7 m nejvýše pro 300 jedinců. Relativní vlhkost vzduchu tohoto prostoru musí být minimálně 80 %. (34)

3 TRENDY V PÉČI O HANDICAPOVANÁ ZVÍŘATA V ZAHRANIČÍ

3.1 Mezinárodní organizace zabývající se péčí o handicapovaná zvířata

Část z těchto organizací tvoří mezivládní organizace, jejichž členy mohou být pouze vlády nezávislých států. Řadí se sem především odborné instituce a programy Organizace spojených národů (OSN), Rada Evropy či Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj. (35)

„Mezinárodní nevládní organizace na ochranu přírody spadají do dvou základních typů. Do prvního řadíme ty, které za členy nebo partnery přijímají buď jen nevládní organizace působící v různých zemích (kupř. BirdLife International) nebo organizace jak dobrovolné, tak státní ochrany přírody (např. Eurosita, Planta Europa). Druhý, neméně důležitý typ mezinárodních nevládních ochrannářských organizací představují takové, jejichž členy mohou být jednotlivci. Modelovým příkladem uvedené kategorie zůstává největší „soukromá“ mezinárodní organizace na ochranu přírody, známý Světový fond na ochranu přírody (WWF International).“ (35)

Mezinárodní unie na ochranu přírody (International Union for Conservation of Nature) je přechodem mezi oběma kategoriemi, protože sdružuje nezávislé státy i mezinárodní nevládní organizace a organizace státní a dobrovolné ochrany přírody. Mezinárodní unie na ochranu přírody pomáhá chránit celistvost a rozmanitost přírody a zajišťovat udržitelné a rovnoměrné využití přírodních zdrojů. Ochranu přírody provádí na vědeckých základech a připravuje řadu projektů.

Samostatnou kategorií v péči o ochranu přírody a biologickou rozmanitost představují mezinárodní projekty, programy a iniciativy. Zřizují je vlády, státní instituce nebo nevládní organizace, jak s mezinárodní, tak s celostátní působností. (35, 36)

Mezi mezivládními organizacemi zaujímá význačné postavení Rada Evropy. Ta v rámci svého působení vypracovala právní dokumenty, které řeší ochranu zvířat v domácích chovech i volně žijících. V posledně jmenované oblasti se státy EU připojily k mezinárodním úmluvám jako je např. Bonnská úmluva o ochraně stěhovavých volně žijících druhů. V jejím rámci je zabezpečena přísná ochrana kriticky ohrožených druhů, ochrana konkrétního druhu nebo skupiny druhů a podpora společných výzkumných projektů. (37)

Nevládní organizace nejsou závislé na státu. Ten není jejich zakladatelem. Členskou základnu tvoří sdružení, ale i jednotlivci. Více než 50 let vyvíjí svou činnost Světová společnost na ochranu zvířat (World Animal Protection). Zaštiťuje více než

400 ochranných organizací z více než stovky zemí celého světa. Finančně podporuje projekty zabývající se záchrannými programy a ochranou zvířat, pořádá kampaně a organizuje výchovné programy. Jedná se o velice významnou organizaci, neboť již v roce 1981 získala status poradce OSN a od roku 1990 je rovněž pozorovatelem Rady Evropy. (38)

The Species Survival Network je organizace založená v roce 1992 a sdružuje více než 80 nevládních organizací z celého světa zabývajících se ochranou zvířat a životního prostředí. Jejím hlavním cílem je prosazování CITES. Snaží se zabránit nadměrnému využívání zvířat a rostlin v důsledku mezinárodního obchodu. (39)

Na ochranu zvířat vystupuje rovněž Eurogroup for Animals. Její odnoží je Eurogroup for Wildlife and Laboratory Animals. Snaží se prosazovat právní předpisy v oblasti ochrany volně žijících zvířat. (40)

BirdLife International je „*mezinárodní nevládní organizace s celosvětovou působností, zaměřená na ochranu ptáků a jejich prostředí. Jejím cílem je zabránit vyhubení jakéhokoli ptačího druhu na Zemi, snížit počet ohrožených ptačích druhů a chránit území a biotopy, které mají zásadní význam pro ptáky.*“ (35)

Federace EUROPARC je sdružením organizací, které se starají o významná evropská chráněná území, aby byla zachována rozmanitost planě rostoucích rostlin, volně žijících živočichů, biotopů a krajiny. Organizace Eurosite se zaměřuje na praktickou péči o chráněná evropská území.

Evropské středisko ochrany přírody (European Centre for Nature Conservation) dohlíží na ochranu a udržitelné využití biodiverzity propojováním vědy a praktické činnosti.

Mezi soukromé nevládní organizace se řadí Světový fond na ochranu přírody (World Wide Fund for Nature, WWF). Za hlavní poslání považuje organizace zamezení ničení přírodního prostředí a vytvoření budoucnosti, kde lidé žijí v souladu s přírodou. Mezi hlavní úkoly je zařazena ochrana klíčových druhů planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů (slon africký). Světový fond vznikl v roce 1961 ve Švýcarsku. (41)

Mezi mezinárodní projekty, programy a iniciativy patří Program OSN pro životní prostředí (United Nations Environment Programme), Světová informační soustava o biodiverzitě (Global Biodiversity Information Facility), Analýza záznamů obchodování s florou a faunou pro obchodní účely (Trade Records Analysis of Flora and Fauna in Commerce) a Celoevropská strategie biologické a krajinné rozmanitosti (Pan-European Biological and Landscape Diversity Strategy). (35)

3.2 Německo

Pro všechny spolkové země v Německu platí Spolkový zákon o ochraně přírody (Gesetz über Naturschutz und Landschaftspflege) z roku 2009. Jeho 5. kapitola s názvem Ochrana volně žijících živočišných a rostlinných druhů, jejich stanoviště a biotopy v 2. části Obecná ochrana druhů v § 39 shrnuje následující pravidla. Platí zákaz volně žijící druhy zvířat bezdůvodně chytat, zranit je nebo dokonce zabít, ovlivňovat jejich přirozená stanoviště nebo je ničit. (42) Svou činností se snaží o zastavení celosvětového ničení přírody a životního prostředí, o zachování biologické rozmanitosti, o ochranu stanovišť a lepší harmonické soužití člověka s přírodou. (43)

Podle § 42 výše jmenovaného zákona je zakázáno rušit volně žijící živočichy v době hnízdění, rozmnožování, ničit nebo poškozovat jejich hnízda. Není tolerováno rušení volně žijících živočichů přísně chráněných druhů a evropsky významných ptačích druhů při hnízdění, rozmnožování či odpočinku filmováním, fotografováním nebo jinou činností. Dále je zakázáno si volně žijící živočichy a rostliny pod zvláštní ochranou přivlastňovat nebo brát do zajetí, držet je ve vlastnictví. Nikdo nemůže tyto živočichy prodávat, kupovat, nabízet k prodeji nebo koupit, využít je pro komerční účely.

Následující § 43 Spolkového zákona o ochraně přírody říká, že je výjimečně dovoleno dočasně zajistit nemocné nebo zraněné zvíře za účelem jeho ošetření s tím, že se musí vrátit zpět do volné přírody, jakmile je to možné. Podle mysliveckých nařízení je možné si zraněné, bezmocné nebo nemocné zvíře vzít a pečovat o něj. Když je ale zvíře znovu schopné samostatně přežít ve volné přírodě, musí být bez odkladu vypuštěno zpátky. V opačném případě se musí odevzdat příslušnému úřadu. Pokud se jedná o zástupce přísně chráněného druhu, musí majitel jeho nabytí nahlásit příslušnému úřadu a ten po něm může chtít, aby přijatého živočicha vydal. (42)

V Německu existuje mnoho organizací či spolků zajišťujících ochranu volně žijících živočichů. Tato sdružení jsou místní, regionální nebo spolková. K těm nejvýznamnějším patří německá pobočka WWF. V roce 1963 byl založen WWF v Německu.

Spolek na ochranu volně žijících zvířat (Tierschutzbund) vznikl již v roce 1881 jako organizace vytvářející dobré životní podmínky zvířat žijících v útulcích s cílem efektivně čelit zneužívání těchto zvířat. V současnosti má Spolek 16 národních asociací a více než 740 místních organizací. Hlavním mottem je, že každá živá bytost, tedy i zvíře, má právo na nedotknutelnost a slušné životní podmínky. Cílem Spolku je ochrana zvířat v jejich přirozeném prostředí, tvorba koncepce ochrany přírody. (44) Spolek navázal spolupráci jak s národními (Aliance pro hospodářská zvířata, Aliance proti týrání zvířat...) tak

i mezinárodními partnery (Eurogroup for Animals, Evropská koalice za ukončení pokusů na zvířatech...). (45)

Základ pro Nadaci pro volně žijící zvířata (Deutsche Wildtier Stiftung) položil v 60. letech minulého století hamburský podnikatel Fintel, který v této době získal v Dolním Sasku první pozemky, kde se rozhodl přizpůsobit svoji zemědělskou a lesnickou činnost podmínkám života pro volně žijící zvířata. Nadace tak podporovala jeleny, domice (malý hlodavec), zajíce a další volně žijící zvířata.

V současnosti má Nadace přibližně 50 zaměstnanců v projektech na ochranu a tvorbu biotopů volně žijících živočichů. Součástí činnosti je rovněž vzdělávání o přírodě, jež řeší odcizení člověka od přírody především u dětí a dospívající mládeže. (46)

V roce 1899 byla založena Federace na ochranu ptactva. Jednou z prvních mezinárodních kampaní byla v roce 1910 kampaň na záchranu volavky stříbřité a rajky, jež byly loveny pro své krásné peří, které pak zdobilo dámské klobouky. Z Federace se později vyvinulo Sdružení. (47) V současnosti vyvíjí různé aktivity a má značnou podporu významných osobností německé společnosti. V jeho rámci nyní probíhá 16 projektů po celém území Německa. (V ráji kobylek, Impulzy pro přírodu, Kormoráni před kamerou, Karpatský buvol a modří motýli a další). (48)

Za zmínku stojí také sdružení na ochranu přírody s kontakty na zdravotní péči pro konkrétní živočichy s názvem Volně žijící zvíře v nouzi (Wildtiere in Not) a působící v Berlíně. (49) Další organizací je Spolek na ochranu volně žijících ptáků (Wildvogelhilfe). (50)

3.3 Polsko

Polská legislativa nemá zákon, který se týká záchran zraněných volně žijících zvířat. Existují však zákony, které se vztahují na zvířata žijící ve volné přírodě. Jde o Zákon o ochraně přírody z roku 2004. Ochrana přírody se provádí zřízením chráněných území (národní parky, přírodní rezervace). Toto opatření umožní život i volně žijícím druhům, aniž jsou kýmkoliv rušeni. Nutností je rovněž identifikovat jednotlivé druhy ohrožené vyhynutím a chránit je podle mezinárodních předpisů, stanovit ochranná pásma a tímto způsobem chránit místa, kde skutečně žijí.

Podle Zákona o ochraně přírody nelze zabít, zranit, lovit, přepravovat a vlastnit ohrožené druhy zvířat. Je zakázáno ničit jejich vejce, hnízda a stanoviště.

Netoleruje se pytláctví, rušení zvířat. Je dovoleno chytat zvířata do pastí, ve kterých se nezachytávají končetiny zvířat. (51)

Zákon o ochraně zvířat z roku 1997 zmiňuje v kapitole 6 volně žijící zvířata. Ta jsou považována za národní poklad a dle tohoto zákona mohou nerušeně žít a dále se rozvíjet. (52)

Zákon na ochranu zdraví zvířat a proti šíření infekcí z roku 2004 v kapitole 7 článku 37 uvádí, že se nakažení volně žijící jedinci v karanténě oddělují od ostatních živočichů. Musí zde být dostatečně dlouhou dobu, aby nedošlo k žádnému dalšímu přenosu choroby. V kapitole 10 článku 81 je stanoven trest za nedodržení zákazu dovozu volně žijících zvířat, jejich chovu jako zvířat domácích. (53)

Zákon o pokusech prováděných na zvířatech z roku 2005 říká v kapitole 2 článku 7, že volně žijící zvířata je možné použít k pokusům pouze tehdy, když k tomu nejsou vhodná laboratorní ani domácí zvířata. (54)

Prvopočátky ochrany živočichů v Polsku jsou z roku 1535, kdy vznikl akt k ochraně zpěvných ptáků. Polský král Boleslav I. na počátku 18. století vydal vyhlášku na ochranu bobrů. Zikmund III. vyhlásil ochranu stromů a rostlinných společenstev. Na základě vydaných zákonů z dřívějších let, byla roku 1920 založena Národní rada pro ochranu přírody (Państwowa Rada Ochrony Przyrody). Ta do 2. světové války vytvořila mnoho přírodních rezervací a zasloužila se o definici a seznam chráněných druhů rostlin a živočichů.

V Polsku fungují na ochranu přírody nevládní organizace. Liga ochrany přírody (Liga ochrony przyrody) má dlouhou tradici. Myšlenka jejího zrodu přišla v roce 1923 a o tři roky později již Liga vyvíjela činnost a pracuje úspěšně po celou dobu až doposud. Spolupracuje s celou řadou národních i mezinárodních organizací. Iniciovala vznik a realizaci evropské zelené karty, která má za cíl podporu a zvýšení zájmu veřejnosti o přírodní a kulturní hodnoty dané země, vznik ekologického myšlení a dalších hodnot. (55)

Klub Gaja je mladou organizací. Vznikl v roce 1988. Snaží se o rozšíření všeobecného povědomí o možnostech šetrného přístupu k životnímu prostředí i lepšího chování a přístupu ke zvířatům. (56) Klub je autorem mnoha projektů – Den stromů (výsadba stromů v boji proti klimatickým změnám), Den za práva zvířat (22. května, o potřebách volně žijících zvířat), Adoptuj si řeku (zlepšení stavu řek a biologické rozmanitosti v nich i kolem nich), Kapr ještě žije (pro humánní zacházení s kapry před vánoce) a dalších. (57)

3.4 Slovensko

Zákon o ochraně přírody a krajiny č. 543/2002 novelizovaný v roce 2014 v § 35 pod číslem 6 uvádí: „*Kto nájde chorého, zraneného, poškodeného alebo uhynutého chráneného živočícha, ktorý nie je druhom podľa odseku 4 (ďalej len „celoročne chránený živočích“), v jeho prirodzenom prostredí alebo ten, kto celoročne chráneného*

živočícha pochádzajúceho z voľnej prírody náhodne odchyti, zraní alebo usmrtí, je povinný to bezodkladne oznámiť spolu s opisom situácie, ako k jeho nálezu, zraneniu alebo usmrteniu došlo, organizácii ochrany prírody, ktorá určí ďalšie nakladanie s ním.“ (58)

Pro handicapovaná zvířata jsou podle § 45 písmene výše jmenovaného zákona určeny chovné nebo rehabilitační stanice. Do chovné stanice se umísťují zvířata na dobu nezbytnou pro potřebné ošetření, na zabezpečení prvotního veterinárního ošetření nemocných, zraněných nebo jiným způsobem poškozených zvířat, jež nejsou schopná žít ve volné přírodě. Doba pobytu však nesmí přesáhnout 3 měsíce.

Rehabilitační stanice slouží pro zvířata, jejichž zdravotní stav nebo poškození si vyžaduje dlouhodobější rehabilitaci a přípravu pro návrat do volné přírody. Dočasně nebo trvale poškození jedinci zůstávají v rehabilitační stanici nebo jsou přemístěni do jiného chovného zařízení třeba za účelem záchranného chovu. (58)

K nevládním organizacím zaměřeným na ochranu zvířat se řadí občanské sdružení s názvem Ochrana dravců na Slovensku (RPS), jejíž zkratka RPS vychází z anglického názvu Raptor Protection of Slovakia. Její činnost je zaměřena především na výzkum a ochranu volně žijících dravých ptáků a sov na celém území státu. (59) Dále pak RPS vzdělává své členy, spolupracuje s ostatními nevládními organizacemi, propaguje ochranu volně žijících dravců a sov. (60)

Slovenská ornitologická společnost je další nevládní organizací na Slovensku. Hlavním posláním tohoto občanského sdružení je ochrana a výzkum přírody. Jedná se především o volně žijící ptactvo a jeho biotopy. Dále je také činnost zaměřena na práci s dětmi a mládeží, organizaci seminářů a konferencí a rovněž vydávání časopisů – odborného s názvem Tichodroma a vědecko-populárního Vtáčie správy. Slovenská ornitologická společnost zastupuje Slovensko v některých mezinárodních organizacích – BirdLife International, Euring nebo Association of European Rarities Committees. (61)

3.5 Rakousko

Spolková sbírka zákonů obsahuje Federální zákon o ochraně zvířat č. 118/2004 (Bundesgesetz über den Schutz der Tiere). Kromě jiného je zde v § 9 uvedena povinnost občanů poskytnout nebo zajistit poraněnému nebo ohroženému zvířeti pomoc. Pokud je zvíře zraněné nebo nemocné, je ho nutné, dle § 15, okamžitě ošetřit nebo zavolat zvěrolékaře. Takovýmto zvířatům musí být až do uzdravení zajištěna odpovídající péče. (62)

V Rakousku existuje několik organizací, které se starají o zvířata. Rakouský spolek na ochranu zvířat byl založen již v roce 1899. Hájí zájmy zvířat v celém Rakousku.

Prostřednictvím časopisu Animal & Nature se snaží o osvětu v oblasti ochrany zvířat a změnu chování některých lidí k nim, ať už se jedná o zvířata domácí, hospodářská či zvířata v zoologických zahradách. Spolek lobbuje za dobré životní podmínky zvířat, dává stanoviska k návrhům nových právních předpisů a zastupuje práva zvířat u jednotlivých úřadů. Poskytuje rovněž bezplatné poradenství o vytváření dobrých životních podmínek pro chov zvířat, pořádá různé školní projekty, realizuje dny péče o zvířata, podporuje národní i mezinárodní projekty ochrany zvířat a provozuje zařízení na záchranu zvířat. (63)

V lednu 1846 byl založen druhý nejstarší evropský spolek pro dobré životní podmínky zvířat – Spolek na ochranu zvířat ve Vídni. V současnosti každoročně poskytne pomoc v útulku ve Vösendorfu přibližně 12 000 zvířatům. Jedná se o volně žijící zvířata, psy, kočky, ale i exotická zvířata. Spolek bojuje za zákaz neetických a brutálních loveckých praktik. (64)

Ve Vídni také pracuje Kancelář pro veřejnou ochranu práv zvířat. Je nezávislou institucí, ombudsman ochraňuje život a dobré podmínky pro zvířata z hlediska jejich potřeb. Díky styku se širokou veřejností a prostřednictvím vlastní sítě Kancelář vytváří povědomí o správném zacházení se zvířaty. (65)

3.6 Velká Británie

V roce 1822 byl v Anglii prosazen zákon, podle kterého se svévolné špatné zacházení s některými domácími zvířaty, jakožto s „majetkem jiné osoby“ stalo přestupkem. Byl to první zákon na ochranu zvířat na světě, který byl schválený parlamentem a platný na celém území státu. (66)

V současnosti je ve Velké Británii legislativa, týkající se volně žijících živočichů, velice podrobně ošetřena (Nature and Landscape Act 1981). Všichni volně žijící ptáci, zvířata, hmyz, ryby a obojživelníci jsou pod ochranou díky ustanovení Nature and Landscape Act 1981 (ve znění pozdějších předpisů). Úroveň ochrany se pohybuje od úplné ochrany až po zákaz prodeje nebo vlastnictví živého či mrtvého exempláře. (67)

V roce 1824 byla také v Anglii založena první organizace na ochranu zvířat, ze které se později stala Královská organizace na ochranu zvířat před krutostí (Royal Society for Prevention of Cruelty to Animals – RSPCA). (66)

„Cíle organizace se během doby měnily. Zpočátku to byla pomoc pro koně, kteří pracovali v dolech, během světových válek šlo o zlepšení válečných podmínek pro milióny zvířat. Organizace vždy prosazovala přijetí zákonů pro zlepšení životních podmínek zvířat a zákaz krutého zacházení s dobyt看kem. Úspěchem je rovněž přijetí zákonů o podmínkách laboratorních zvířat, zrušení chovu kožešinových zvířat ve Velké Británii nebo zákaz honu

na lišku se psy a jiné. Největší posun se však povedl v přijímání zvířat nejen jako komodity pro potravinářský průmysl, dopravu nebo sport, ale i jako vnímajících bytostí.“ (68)

Posláním RSPCA po celou dobu její existence je zaměstnávat ve svých řadách inspektory (Animal Collection Officer), kteří dohlížejí na životní podmínky zvířat a zasahovat proti těm majitelům, kteří zvířata týrají. Dalším úkolem je informovat o správné péči a o pohodě zvířat, vyzývat v médiích veřejnost ke spolupráci a vydávat výukové materiály pro školy. (69)

RSPCA se liší od Národní sítě pro handicapované živočichy tak, že nemá přidělené území, kde by prováděla všechny úkony, ale ve Velké Británii jsou jednotlivé kroky péče o zvířata oddělené a zajišťované různými složkami organizace. Tato organizace má na území Velké Británie 4 vlastní veterinární zařízení, která poskytují služby pro širokou veřejnost. Jsou to střediska Mallydams Wood (East Sussex), West Hatch (Somerset), East Winch (Norfolk) a Stapeley Grange (Cheshire). Pokud jsou tato centra plná nebo daleko od místa nálezu zraněného zvířete, tak sběrač umístí tohoto živočicha do jiného licencovaného a smluvně spolupracujícího centra. V současné době tato organizace zaměstnává přibližně 2 000 lidí, z tohoto počtu je více jak 300 vyškolených veterinárních pracovníků a 150 sběračů. V RSPCA se léčí domácí mazlíčci, volně žijící živočichové, laboratorní a chovná zvířata. V letech 2005 – 2008 bylo přijato okolo 5 400 zvířat, v roce 2010 už to bylo jen 1 600 zvířat. Ze 40 % se daří zvířata vrátit zpět do volné přírody. Výsledkem práce této organizace je také množství publikací, které jsou založeny na práci RSPCA.

Organizace RSPCA ročně hospodaří s částkou 100 milionů liber. Tato suma je z 55 % získána z dědictví a ze 30 % to jsou dary. Zbytek financí je získán z vlastních činností a kapitálu, který organizace vlastní. Výdaje organizace jsou tvořeny ze 30 % náklady na inspektorát, 20 % náklady na péči o zvířata, 20 % na tvorbu nových zdrojů a zbytek tvoří ostatní náklady a výdaje na právní služby, soudy a soudní poplatky. (70)

RSPCA se nesoustřeďuje pouze na ochranu zvířat ve Velké Británii, ale spolupracuje i s dalšími organizacemi po celém světě. Příkladem může být kooperace s Department of National Parks and Wildlife in Malawi na africkém kontinentu. Společně zajišťují vhodné životní podmínky pro chráněné druhy zvířat, především pro slony. Obracují se při tom na místní policii a soudy. (71)

Sdružení britských a irských chovatelů volně žijících zvířat (Association of British and Irish Wild Animal Keepers) bylo založeno v roce 1974. Jedná se především o představitele zoologických zahrad, kteří si vyměňují své zkušenosti s chovem jednotlivých druhů zvířat, přispívají k větší vzdělanosti návštěvníků. Sdružení rovněž pořádá vzdělávací

kvalifikační kurzy pro chovatele v zoologických zahradách. Je také zakladatelem a členem Sdružení pro mezinárodní kongres chovatelů zoologických zahrad. (72)

Společnost na ochranu zvířat chovaných v zajetí (Captive Animals Protection Society) je charitativní organizace, která vznikla v roce 1957 díky nesouhlasu učitelky základní školy Irene Heaton s užíváním zvířat v zábavním průmyslu – především v cirkusech a zoologických zahradách. Tato organizace slouží k ochraně zvířat chovaných v zajetí. Snaží se o změnu postojů k nim. (73) Metodami práce této organizace je kombinace utajeného vyšetřování, výzkumu, kampaně, politického lobbingu a vzdělání. (67)

Vysokoškolská federace na ochranu zvířat (Universities Federation for Animal Welfare) byla založena v roce 1926 na Londýnské univerzitě. V roce 1938 získala současné pojmenování. (74) Jedná se o nezávislou organizaci, která je po celou dobu své existence financována pouze z darů, předplatného a dědictví. K jeho činnosti patří propagace a podpora vývoje vědy a techniky, jež jsou základem pro pokrok v oblasti zlepšení životních podmínek zvířat. Také podporuje vzdělávání v péči o zvířata, poskytuje informace, je pořadatelem symposií, konferencí a různých setkání odborníků. Vydává i knižní publikace, videa, technické zprávy a mezinárodní čtvrtletní vědecký časopis Animal Welfare. Poskytuje odborné poradenství vládám, dalším organizacím a pomáhá při zpracovávání změn zákonů a pravidel. (75)

4 ZÁCHRANNÁ STANICE JAROMĚŘ

Záchrannou stanicí pro handicapovaná zvířata v Jaroměři provozuje Základní organizace 46/04 ČSOP JARO. Zkratka JARO vznikla z dvouslovného spojení JAroměřští ROpáci. (76)

Dříve než se návštěvníci rozhodnou záchrannou stanicí prohlédnout osobně, mohou se s ní seznámit na webové stránce <http://www.jarojaromer.cz>, která umožňuje virtuální prohlídku celého areálu i jeho jednotlivých částí a zařízení. (77)

V areálu záchranné stanice je postavena velká rozlétávací voliéra, dále dalších 27 venkovních voliér a klecí pro ptáky a savce, karanténa s bazénem pro vodní ptactvo, vnitřní ubikace pro drobné savce, venkovní výběh pro kopytníky a venkovní výběh pro labutě s bazénem, sociální zařízení, sklad krmiva, přednášková místnost, zimoviště ježků, přípravná krmiva, v provozu je chov laboratorních hlodavců pro potřeby dravců a sov, boxy pro těžce zraněná zvířata. Letecký pohled na jednotlivé části záchranné stanice přináší obrázek 3.

Obrázek 3 Letecký pohled na záchrannou stanicí

Zdroj: (78)

Pro školy jsou určeny akce jako prohlídky záchranné stanice s průvodcem, různorodé přednášky o ochraně přírody a životního prostředí, přírodovědné exkurze zaměřující se na botaniku a zoologii, cestopisné přednášky o přírodě a domorodém obyvatelstvu. Školy si zde mohou půjčit materiály na výstavy o ochraně přírody. Lze si rovněž objednat projekt i realizaci školních či firemních ekozahrad, návrhy, výrobu a instalaci informačních panelů a naučných stezek o přírodě, dále pak ekologickou údržbu zeleně nebo biologické průzkumy.

Pro širokou veřejnost existuje také rozsáhlá nabídka služeb např.: ekologická údržba zeleně, zajišťování záchranných transferů živočichů, projektování a realizace ekozahrad, výstavba přírodních koupacích jezírek, budování a instalace umělých hnízdních podložek pro čápy a instalace budek pro ptáky.

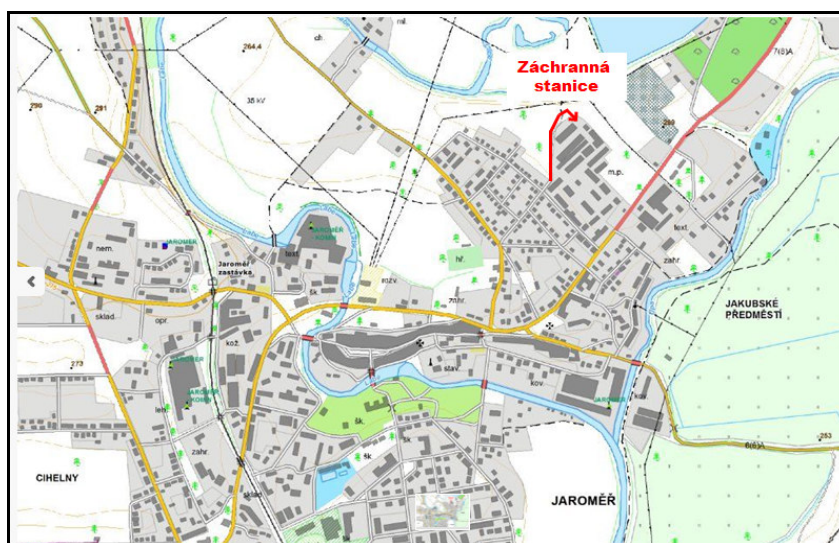
Při návštěvě nebo na internetové adrese www.pomahampriode.cz je možné si zakoupit různé produkty, a tak přispět na provoz záchranné stanice nebo na péči o biologicky cenné lokality. Minimálně 30 % hodnoty každého nákupu je investováno zpět do praktické ochrany přírody v regionu. Kromě ptačích budek a krmítek lze objednat krmítka pro veverky, různá napajedla pro volně žijící ptáky, umělá hnízda, hmyzí hotely a domečky, budky pro sršně, netopýry, veverky a drobné savce či šelmy dále pak i ježčí pelechy. (79)

4.1 Vznik záchranné stanice

V roce 1998 vzniká myšlenka, že je v Jaroměři zapotřebí vybudovat záchrannou stanici pro handicapovaná zvířata. Po jednáních s představiteli města je pro ni vyčleněn prostor po téměř rozpadlém vojenském vepříně v areálu bývalých jaroměřských kasáren. Stanice je založena na základě akreditace Ministerstva životního prostředí ČR. Za pomoci různých dárců se v létě 1998 začínají stavět prostory pro záchranu poraněných zvířat.

Společně se záchrannou stanicí ve Vrchlabí, jejímž zřizovatelem je Krkonošský národní park, jsou jedinými zařízeními tohoto typu v Královéhradeckém kraji. Soustředí se sem zranění živočichové z okresů Hradec Králové, Náchod, Rychnov nad Kněžnou a Trutnov.

Stanice je členem Národní sítě záchranných stanic. Její umístění ve městě u Jaroměřského rybníka ukazuje obrázek 4. (80)

Obrázek 4 Umístění stanice

Zdroj: (81)

4.2 Činnost záchranné stanice

Prvořadou činností záchranné stanice pro handicapovaná zvířata je jejich ošetření a péče o ně do doby než mohou být vypuštěna zpátky do volné přírody. Záchranná stanice v Jaroměři poskytuje ročně péči přibližně 500 zraněným živočichům a jejich počet každoročně stoupá. Dokládají to údaje uvedené v tabulce 7.

Tabulka 7 Zvířata přijatá do záchranné stanice Jaroměř

Rok	2012	2013	2014	2015
Počet přijatých zvířat	451	452	609	636
Vypuštěno do přírody	260	227	353	359
Uhynulo	176	191	244	252
Zůstalo v záchranné stanici	9	32	8	19

Zdroj: (80)

Péče je poskytována zejména drobným pěvcům, krkavcovitým, dravcům, ježkům a netopýrům, jak vyplývá z tabulky 8. Skladba jednotlivých druhů zvířat, která jsou zde přijímána, se příliš neliší od celorepublikových statistických údajů, které jsou uvedeny v části 1.2 této bakalářské práce.

Tabulka 8 Přijaté druhy zvířat do záchranné stanice Jaroměř (8 nejčastějších)

	Rok [ks]			
	2012	2013	2014	2015
Poštołka obecná	41	39	34	35
Rorýs obecný	25	28	35	48
Káně lesní	29	16	13	26
Kos černý	16	20	28	24
Ježek západní	48	43	35	57
Ježek východní	45	46	33	17
Labuť velká	13	14	25	17
Netopýr rezavý	29	13	160	123

Zdroj: (80)

K nejčastějším zraněním zvířat patří popáleniny od elektrického proudu, srážky s dopravními prostředky a nárazy do prosklených tabulí i jiných překážek. Často jsou zachraňováni i živočichové zamotaní do vlasců a provázků, znečištění od ropných produktů, uvěznění v jímkách či nelegálně postřelení jedinci.

Každý ošetřený živočich je veden v evidenci pro kontrolní orgány a má svoji kartu. Příklad takovéto evidence a karty je uveden v příloze B.

I když se více než 50 % ošetřených živočichů vrací zpátky do volné přírody, musí stanice pečovat o trvale handicapované živočichy, kteří se sami o sebe nemohou v přírodě postarat (ptáci popálení od elektrického proudu či živočichové se špatně srostlými frakturami kostí). Život v „umělých podmínkách“ však někteří jedinci (např. dravci) nezvládnou a přes veškerou snahu veterinářů a pečovatelů uhynou, i když jsou relativně zdraví.

Kromě záchrany poraněných zvířat jsou ve spolupráci s Českou inspekcí životního prostředí a policií řešeny případy nezákonného pronásledování zvířat. Jedná se např. o kladení otrávených návnad, odchyt do želez nebo jestřábích košů. Zaměstnanci záchranné stanice řeší i případy podezření na týrání zvířat, poškozování životního prostředí, či odchyty uniklých cizokrajných i domácích zvířat.

Další volně žijící živočichy se daří zachraňovat díky zvířecí telefonické poradně, která funguje non-stop jak pro nejširší veřejnost, tak velmi často i pro integrované složky záchranného systému (hasiči, městská i státní policie, vodní záchranná služba apod.). (80)

Při záchranné stanici také funguje ekocentrum. Ekocentrum připravuje pro všechny zájemce přednášky, prohlídky i další akce. Pořádají se prohlídky záchranné stanice s průvodcem, kde se návštěvník dozví mnoho užitečných informací o zvířatech, tak i o důvodech, proč se sem dostala, a jakým způsobem jejich zraněním předcházet. Někdy je možné se zúčastnit vypouštění uzdravených živočichů zpět do přírody. (82)

Každý rok navštíví záchrannou stanici více než 1 200 dětí nejrůznějšího věku od těch nejmenších z mateřských škol, přes žáky základních a středních škol až po vysokoškolské studenty. K nim je nutné přičíst více než 700 dospělých.

V rámci činnosti záchranné stanice byla založena první soukromá ještěřčí rezervace a ptačí rezervace. Obě jsou využívány i jako místo pro co nejbezpečnější návrat vyléčených živočichů zpět do volné přírody. (80)

Zdejší knihovna disponuje více než 800 odbornými knihami, příručkami i beletrií, která souvisí s přírodou. Bohatá je rovněž videotéka. Široká je i nabídka odebíraných periodik. (82)

Veškeré aktivity záchranné stanice se řídí provozním řádem. Návštěvní řád stanice zatím neexistuje, ale příchozí se musí řídit jednotlivými pokyny zdejších zaměstnanců. Návštěvníci jsou upozorňováni na to, že je zde přísný zákaz krmení zvířat a rušení jejich klidu. Ne všechna místa jsou přístupná pro širokou veřejnost. Je zakázáno ničit jakýkoliv majetek záchranné stanice.

K propagaci ochrany přírody JARO vydává různé letáky, brožury (Invazní druhy rostlin v Královéhradeckém kraji, 15. výročí ZO ČSOP Jaroměř, 25 let činnosti ČSOP) nebo plakáty (Národní síť záchranných stanic a Nezachraňujte nás zbytečně). Přispívá rovněž desítkami environmentálně zaměřenými příspěvky, které jsou publikovány jak v místních novinách, tak i v celostátních médiích. Za zmínku také stojí rozhlasový pořad s názvem Ekologický magazín, který donedávna vysílala stanice Českého rozhlasu v Hradci Králové. (80)

Stanice zajišťuje zdarma neoficiální rekvalifikační kurzy s možností získání přiměřené praxe. Jejich absolventi se mohou uplatnit jako pracovníci údržby zeleně, praktici v péči o přírodovědně cenné lokality, pracovníci ekologické výchovy a osvěty, ošetřovatelé záchranné stanice a manažeři praktické ochrany přírody a environmentální osvěty. Nabyté vědomosti a praktické zkušenosti lze uplatnit při práci v národních parcích, chráněných krajinných oblastech, neziskových organizacích, zoologických zahradách, záchranných stanicích, různých útulcích pro zvířata, v zemědělství, lesnictví. (83)

Další možností, jak se aktivně zapojit do chodu stanice je práce v rámci stáže. Tu stanice umožňuje ve spolupráci se středoškolskými a vysokoškolskými zařízeními. Studenti se v rámci stáže seznámí se záchrannou stanicí a jejím vybavením. Pod odborným dohledem pomáhají pečovat o trvalé pacienty a podílejí se na chodu celé stanice. Později mohou studenti pracovat samostatně. Se stanicí mohou spolupracovat na maturitních, semestrálních, bakalářských, magisterských či doktorandských pracích. (77)

4.3 Vybavenost záchranné stanice

Jak již bylo dříve konstatováno, je záchranná stanice rozdělena na starou a novou část. První z nich se budovala v roce 1998 a zahrnuje voliéry pro čápy, krkavce, hrabavé ptáky, puštíky, sokoly, poštolky, pěvce, jestřáby, pávy a káňata, výry, vrány a kalouse, dále také výběhy pro kozy a králíky, zídky pro ještěrky, výběh pro srnky a fretky. Je zde také umístěna vodní plocha pro labutě, bahňáky a vodní ptactvo.

Zadní část tohoto prostoru obývají jestřábi, lišky, veverky, krkavci, čápi a želvy. Ve voliérách žijí jedinci před vypuštěním zpět do volné přírody nebo jedinci s trvalým handicapem, které je nutné nechat ve stanici dožít. Je zde vybudována také rozlétávací voliéra, sklad náradí a větrná elektrárna.

Nejvýznamnější stavbou této části je hlavní budova. V této budově se nachází přednášková místnost, ve které se konají různé výchovné a vzdělávací akce pro širokou

veřejnost s hlavním zaměřením na ochranu přírody a životního prostředí. Přednášková místnost je využívána i jako prostor pro různá setkání či jako nouzová noclehárna.

Dále je zde umístěna chovatelská místnost, v níž se soustřeďují hlodavci, kteří jsou určeni jako přirozené krmivo pro ostatní živočichy (dravci, sovy). Zimu tady tráví ježci, kteří nejsou schopni přezimovat ve volné přírodě. V přípravě potravy zaměstnanci chystají krmení pro všechna zvířata ve stanici.

V hlavní budově se po příjmu umísťují zvířata do karantény, aby nemohla nakazit ostatní. Součástí této budovy tvoří i vnitřní bazének. Jednotkou intenzivní péče projdou všechna zvířata, neboť potřebují různě náročná ošetření. Malé kotce vyhovují potřebám zvířat po operacích. Jsou konstruovány tak, aby si jedinec své ošetřené poranění neobnovil nebo neinfikoval.

Ve speciálně upraveném teráriu probíhá umělý odchov ptáků a savců. V roce 2012 JARO dosáhlo velkého úspěchu, protože se ve zdejší stanici podařilo odchovat mláděta plcha velkého, který je ohroženým druhem.

Projekt Živá zahrada v záchranné stanici ukazuje, že drobnými zásahy se může každá zahrada stát důležitým útočištěm některých našich planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů aniž by došlo k estetické újmě. Cílem projektu je zahrada, která je současně oázou klidu a odpočinku pro lidi, ale i oázou života naší přírody.

V záchranné stanici v Jaroměři je součástí této zahrady jezírko pro obojživelníky, umělá hnízdní stěna pro ohrožené ptáky – břehule říční a v neposlední řadě i hmyzí hotel a broukoviště. Pro hmyz je důležitý i květinový záhonek s rozchodníkem, šalvějí, astrami, levandulí, dobromyslí, vhodné mohou být běžné luční druhy, jako čičorka, kopretina, chrastavec, kakost.

Nová část stanice se začala budovat v roce 2010. Do té doby sloužila plocha jako parkoviště pro automobily anebo jako výběh pro zvěř. Jsou zde vybudované voliéry pro ptáky (kalous, vrána, krkavec, čáp). Nachází se tu taky výběh pro kozy. (77)

4.4 Zaměstnanci

Úspěšný a bezproblémový chod stanice a jejích aktivit zajišťují kromě stálých zaměstnanců ještě brigádníci, dobrovolníci a externě spolupracující odborníci z různých oborů. Od vzniku záchranné stanice v roce 1996 počet těchto lidí každým rokem mírně stoupá. V současné době jsou v této neziskové organizaci zaměstnáni 4 stálí pracovníci, kteří se podílejí na spolupráci s více než 90 externími odborníky. Počty brigádníků a dobrovolníků se každý rok mění. Největší podíl v řadách brigádníků mají studenti Gymnázíí ze Dvora

Králové nad Labem a Náchoda, Vysoké školy zemědělské z Českých Budějovic a děti z Klubu Natura Dvůr Králové nad Labem a Mladí ochránci přírody Puštica Jaroměř. Dobrovolnickou prací se zabývají rovněž i někteří zaměstnanci záchranné stanice.

Předsedou základní organizace, která záchrannou stanici provozuje, je David Číp. Podílí se na provozu a dostavbě stanice, je zaměstnancem JARO Jaroměř. Jeho hlavní poslání tkví v tom, že z odborného a administrativního hlediska organizuje ideový chod skoro všech projektů. Dále se zabývá organizací lidských zdrojů. Náplní jeho práce jsou rovněž jednání s úředníky, politiky, ale i s jednotlivými dárci. Významně se podílí i na propagaci cílů a projektů organizace, na osvětě. Úzce spolupracuje se sdělovacími prostředky, publikuje v odborných přírodovědných časopisech. Nese zodpovědnost za zajištění většiny zoologických průzkumů, které se týkají plazů, obojživelníků, ptáků, vážek, denních či nočních motýlů a dalších zvířat. Účastní se i průzkumu vyšších rostlin.

O základní chod administrativní a odborné stránky projektů pečuje Alice Janečková, která je hospodářkou organizace. Má na starosti účetnictví, vede záchrannou stanici a velmi významným způsobem pracuje i v jejím provozu. Zajišťuje péči o poraněná či nemocná zvířata, podílí se na údržbě a dostavbě stanice. Vytváří též grafické návrhy, zhotovuje všechny tiskoviny a propagační materiály. Velký podíl má na uskutečnění zoologických průzkumů vážek, obojživelníků, denních motýlů, brouků, ptáků nebo plazů. Přispívá i k průzkumu vyšších rostlin. Stejně jako David Číp je i ona zaměstnankyní JARO Jaroměř.

Dalším ze zaměstnanců je Martin Hanousek. Jeho základní úkol spočívá v zabezpečení zpracování projektů, ve správném a včasném vypracování žádostí o dotace a jejich podání. Dále komunikuje s úřady a vlastníky pozemků. Z technického hlediska pomáhá s weby JARO. Po stránce odborné zaměřuje svou pozornost na ochranu a rozšiřování bezlesí za pomoci tanků, ohně, bagru, sekery nebo jiných nástrojů či zařízení, protože odstranění náletových dřevin vede k redukci počtu jejich semen, snížení množství spadaneho listí a konečně k prosvětlení prostoru a růstu ostatních rostlin, na nichž závisí život dalších živočichů.

K zaměstnancům záchranné stanice a ekocentra patří Jiří Vodehnal, Adam Friedrischek a Olga Mařáčková. První z nich obstarává provoz stanice, zabezpečuje v ní všechny základní ošetrovatelské práce. Aktivně zasahuje i do dalších činností organizace, mimo jiné vyrábí a vyvěšuje ptačí budky. Adam Friedrischek rovněž ošetřuje poraněná zvířata, pracuje i na údržbě a dostavbě záchranné stanice. Připravuje odborné přednášky. Olga

Mařáčková taky částečně pečuje o zdejší zvířata, ale více pracuje na realizaci odborných přednášek.

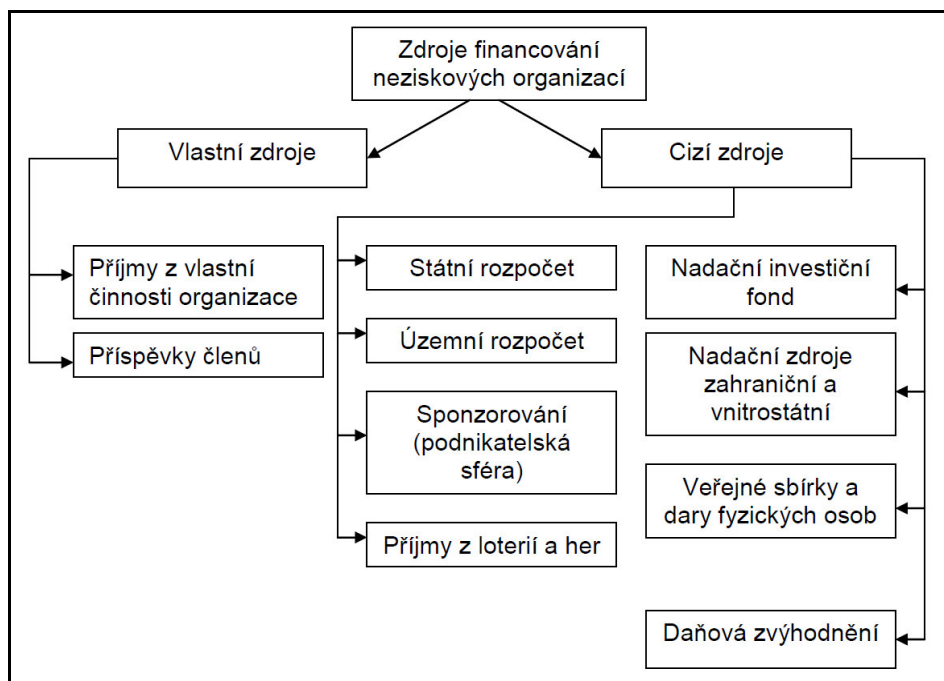
Ostatní pomáhají buď jako dobrovolníci, nebo jako brigádníci. Patří k nim i Monika Janečková, která provádí veterinární ošetření zvířat, aktivně se zapojuje do jejich léčení i postupného zotavování. Účastní se také běžného provozu záchranné stanice, její údržby a dostavby. Hlavním veterinářem je však Jaroslav Němec. Ten uskutečňuje nezbytné veterinární zásahy – nevyjímaje z toho složité operace, bez nichž by se neobešlo léčení a následná rekonvalescence těchto živočichů. Výše jmenovaný různými způsoby propaguje činnost záchranné stanice.

Mezi dobrovolníky, kteří ošetřují poraněná zvířata, pracují při údržbě a dostavbě záchranné stanice, se řadí Břeněk Michálek, Vojtěch Papík, Roman Kalous. Posledně zmiňovaný pořizuje fotografie z pořádaných akcí, pomáhá s propagací a stará se o internetové stránky. Na starosti má rovněž fungování provozovaného e-shopu. (84)

4.5 Financování

ČSOP se řadí mezi nestátní neziskové organizace, jejíž činností je aktivní ochrana přírody a krajiny. Hlavním cílem je nejen ochrana a obnova přírodního dědictví, ale i ekologická výchova a podporování trvale udržitelného života. (85)

Tyto organizace nejsou zřizovány s cílem vytvářet zisk. Když nějaký zisk vytvoří, mají povinnost ho znovu použít k dalšímu rozvoji organizace. (86) Jsou typickým příkladem vícezdrojového financování, které využívá dva základní zdroje – vlastní a získané od jiných osob (cizí zdroje). (87) Ve třech čtvrtinách se jedná o příjmy ve formě peněžní, zbytek tvoří příjmy naturální, mezi něž se zařazuje i ocenění práce dobrovolníků. (88) Zdroje financování představuje obrázek 5.

Obrázek 5 Zdroje financování neziskových organizací

Zdroj: (87)

Veškeré zdroje lze třídit do tří základních skupin. První zahrnuje vlastní zdroje z činnosti organizace, následující veřejné zdroje a poslední zdroje ze soukromého sektoru.

K vlastním zdrojům patří příspěvky jednotlivých členů organizace, příjmy z prodeje výrobků a poplatky za služby. (88) V ČSOP si výši členských příspěvků předepisuje každá základní organizace. Centrálně jsou stanoveny jen odvody za každého člena do společné pokladny. Jedná se o roční poplatek ve výši 300 Kč za každého výdělečně činného člena organizace a 100 Kč za nevýdělečné členy (děti, studenti, nezaměstnaní a důchodci). Za důchodce nad 70 let se odvádí 50 Kč ročně, za rodinné členství pak 350 Kč. (89)

Vlastní zdroj představují i příjmy z vlastní činnosti. Jde o poplatky klientů za uskutečněné služby či příjmy z prodeje výrobků.

Prostřednictvím již zmiňovaného e-shopu je možné zakoupit dárkové poukazy na rekondiční, relaxační a sportovní ekomasáže nebo specializované série masáží na bolesti zad, proti stresu či migréně. V kategorii originální dárky se prodává hmyzí hotel, ještěřčí píčka sloužící jako inkubátor pro vajíčka ještěrky obecné a zelené, budka pro sršně nebo vánoční balíček složený z ptačího krmítka, dvou ptačích budek a budky pro netopýry. Posledním nabízeným produktem je zde zážitkový dárkový poukaz Ošetřovatel záchrané stanice, který umožňuje pomáhat profesionálnímu ošetřovateli při krmení a ošetřování pacientů, čištění jejich ubikací a zabezpečení základního provozu stanice. V případě potřeby

účastník asistuje veterináři, podílí se na akcích v terénu či vypouštění vyléčených zvířat zpět do volné přírody.

Mnoho zajímavých akcí je připravováno pro děti. Placené programy jsou určeny těm nejmenším z mateřských škol, dále pak mladším a starším školákům i středoškolským studentům. Všechny přichystané pořady jsou přizpůsobeny nejen věku, ale i znalostem dětí. Speciální přednášky také absolvují studenti středních lesnických škol a učilišť a vysokoškolští posluchači.

JARO Jaroměř organizuje rovněž cestopisné a jiné přednášky přímo u objednatele. Jedná se o přednášky Filipa Laštovice, Mgr. Michala Gerži a Mgr. Břeňka Michálka. V nabídce jsou cestopisné přednášky o přírodních krásách Indie, o poušti a pralese Mexika a o ugandské divočině – Krása zeleně objasňuje, Pravidla chování turistů v chráněných územích a Příroda Orlických hor, Andamanské ostrovy, Austrálii, Jihovýchodní Asii, Nový Zéland, Papuu, Indonésii nebo Tibetskou plošinu.

K cizím zdrojům financování náleží prostředky získané z veřejných rozpočtů a různých fondů, které přidělují orgány státní správy a samosprávy (ministerstva, krajské úřady, města, obce). Jedná se o dotace poskytnuté na základě výběrových řízení na konkrétní projekty, o příspěvky a dotace na základě zvláštního zákona, usnesení vlády, vládních nařízení a vyhlášek ministerstva nebo o finance získané formou veřejných zakázek. (88) Přehled finančních prostředků, které obdržela organizace JARO Jaroměř z veřejných rozpočtů a fondů, přináší následující tabulka 9.

Tabulka 9 Finanční zdroje JARO Jaroměř z veřejných rozpočtů a fondů [Kč]

Rok	Ministerstvo životního prostředí	Krajský úřad Hradec Králové	Město Hradec Králové	Město Náchod	Agentura ochrany přírody a krajiny	Celkem
2010	226 592	298 000	-	-	209 147	733 739
2011	209 147	533 000	100 000	-	205 383	1 047 530
2012	205 383	430 000	203 500	-	204 122	1 043 005
2013	204 122	440 000	150 000	10 000	471 007	1 275 129
2014	471 007	275 000	256 000	10 000	546 163	1 558 170
2015	546 163	320 000	253 000	-	191 972	1 311 135
2016	191 972	300 000	253 000	-	-	744 972

Zdroj: (90, 91, 92, 93, 94)

Ze soukromého sektoru přicházejí do neziskových organizací individuální a sponzorské dary, finanční prostředky od nadací a nadačních fondů, dary a činnosti z okruhu podnikatelů a existují i sdružené formy, v nichž jde o prostředky z fundraisingu – speciální loterie, tomboly, veřejné sbírky. Poslední jmenované jsou hodně náročné nejen z hlediska přípravy, ale i vlastní realizace.

Individuální a sponzorské dary představují přímé příspěvky jednotlivců, kteří jsou největším a tedy nejdůležitějším zdrojem darů pro neziskové organizace. (88) *„Vzhledem k tomu, že většina českých neziskových organizací ve svých výročních zprávách vykazuje dary od firem i jednotlivců souhrnně, je poměrně obtížné zjistit skutečný objem individuálního dárcovství.“* (95)

Finanční prostředky na různé projekty poskytují i nadace a nadační fondy.

Finanční prostředky do neziskových organizací plynou také z darů a činnosti podnikatelské sféry. Některé firmy si vytvořily svůj grantový systém, pečlivě vybírají, které organizace podpoří. Neziskové organizace naopak žádají firmy nejen o finanční prostředky, ale i o poskytování určitých jistot, zboží nebo služeb. (88)

Problém s výše uvedeným vykazováním darů od jednotlivců a firem se objevuje i ve zprávách JARO Jaroměř. V roce 2010 rozdělil své dárcce na generální sponzory, velké sponzory, na poskytovatele materiální podpory a donátory. Do těchto skupin zařadil jak jednotlivce, tak firmy. K donátorům zařadil např. Ministerstvo životního prostředí, Krajský úřad Královéhradeckého kraje, města Jaroměř, Smiřice a Rtyně v Podkrkonoší, zároveň i firmy Lesy ČR, s. p., NET4GAZ s. r. o. a nakonec i Zdenka Machka.

V roce 2011 rozdělila organizace své přispěvatele na sponzory, donátory a poskytovatele materiální podpory a opět nerozlišila individuální dárcce od firem. V dalších dvou letech pak vykazovala pouze jednu kategorii – sponzoři, v níž mají zastoupení jednotlivci i firmy. Uvedla také počet zákazníků e-shopu, ale bez finanční částky, kterou za zakoupené věci utratili. V roce 2014 k nerozlišené kategorii sponzoři znovu přibyli poskytovatelé materiální podpory. V posledních dvou letech se objevila loga významných sponzorů a následoval seznam dalších dárců. (96) Tabulka 10 uvádí celkovou výši finančních darů. Vzhledem k výše popisovanému problému s evidencí nejsou rozděleny na příspěvky firemní a od jednotlivců. Vyčleněny jsou pouze příspěvky od ČSOP, který této základní organizaci na její činnost přispívá každoročně určitou finanční částkou.

Tabulka 10 Finanční dary JARO Jaroměř [Kč]

Rok	Sponzoři	ČSOP	Celkem
2010	250 691	32 546	283 237
2011	460 011	33 288	493 299
2012	319 699	28 120	347 819
2013	442 285	48 527	490 812
2014	359 934	46 425	406 359
2015	498 690	38 425	537 115
2016	340 911	20 000	360 911

Zdroj: (96, 97, 98)

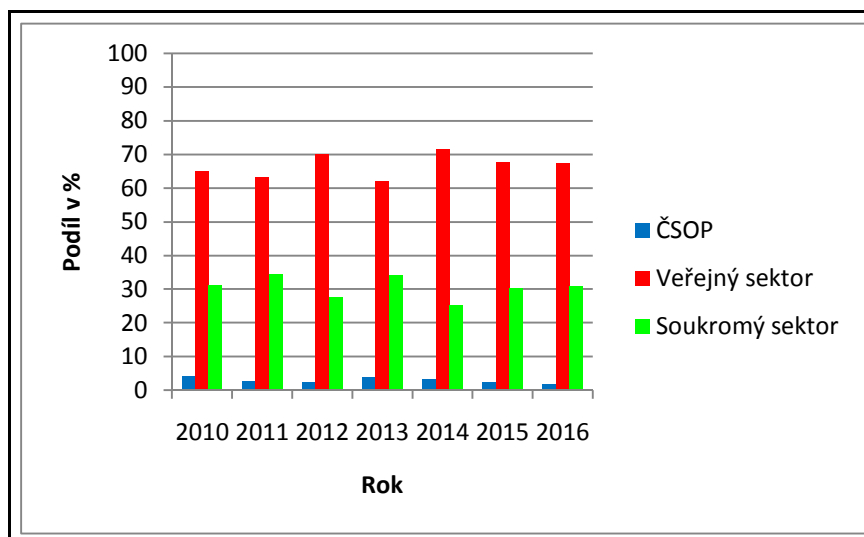
Celkové příjmy Základní organizace JARO Jaroměř v jednotlivých letech sledovaného období představují údaje v následující tabulce 11

Tabulka 11 Celkové příjmy Základní organizace JARO Jaroměř [Kč]

Rok	Veřejné rozpočty	Finanční dary	Celkem
2010	733 739	283 237	1 016 976
2011	1 047 530	493 299	1 540 829
2012	1 043 005	347 819	1 390 824
2013	1 275 129	490 812	1 765 941
2014	1 558 170	406 359	1 964 529
2015	1 311 135	537 115	1 848 250
2016	744 972	360 911	1 105 883

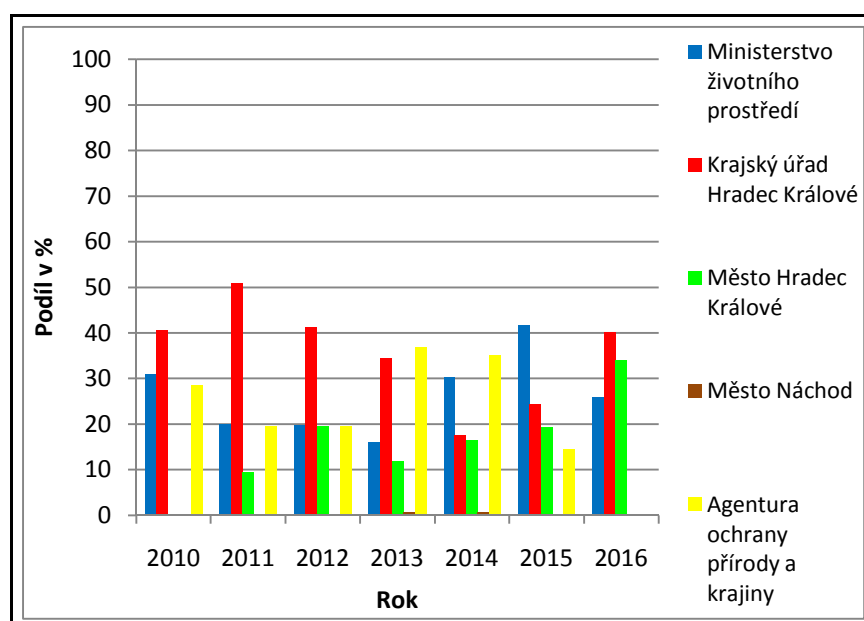
Zdroj: (90, 91, 92, 93, 94, 96, 97, 98)

ČSOP přispěl v roce 2010 na činnost základní organizace obnosem, který tvořil 4 % příjmů. V roce 2015 tato hodnota poklesla na 2,5 % a v dalším roce na 1,8 %. Podíl veřejného sektoru na financování Základní organizace JARO Jaroměř v roce 2010 činil 65 %. V roce 2014 byl největší (71,4 %), v roce 2016 poklesl na 67,4 %. Podíl jednotlivých sektorů na financování přináší obrázek 6.

Obrázek 6 Podíl veřejného sektoru na financování JARO Jaroměř
Zdroj: (autor na podkladě 96, 97, 98)

V rámci veřejného sektoru přispělo Ministerstvo životního prostředí v roce 2010 finanční částkou, která představovala 43,2 % příjmů z tohoto sektoru, v roce 2016 tato hodnota poklesla na 25,8 %. Krajský úřad Královéhradeckého kraje se podílel v roce 2010 na příspěvcích 56,8 % a v roce 2016 pak 40,2 %. Město Hradec Králové se v roce 2010 na financování organizace nepodílelo, v roce 2016 činil jeho finanční podíl 34 % v rámci veřejného sektoru. Podíl orgánů státní správy a samosprávy na financování Základní organizace JARO Jaroměř ve sledovaném období přináší obrázek 7.

Obrázek 7 Podíl orgánů státní správy a samosprávy na financování JARO Jaroměř
Zdroj: (autor na podkladě 90, 91, 92, 93, 94)

Jelikož organizace v evidenci darů nerozlišuje příspěvky od firem a jednotlivců nelze jako ve veřejném sektoru stanovit jejich podíl na financování. Celkové příjmy organizace jsou rovněž o něco vyšší, než je uváděno, protože nejsou vedeny přesné záznamy o příjmech z vlastní činnosti (prodej výrobků, nabídka služeb, přednášky).

5 DISKUSE

Osobně jsem navštívila záchranou stanici v Jaroměři dne 25. května 2016, další komunikace pak už probíhala prostřednictvím telefonu a elektronické pošty. Zdejší pracovníci věnují veškerý svůj pracovní i volný čas intenzivní ochraně okolní přírody a péči o zvířata. Hlavním cílem jejich snažení je zachovat přírodu plnou rozmanitých druhů zvířat a rostlin.

Členskou základnu Základní organizace ČSOP JARO Jaroměř tvoří především mladší lidé, kteří se s velkým elánem zapojují především do praktické ochrany přírody nejenom u nás, ale třeba i na Slovensku. Bezproblémové fungování záchrané stanice pro handicapovaná zvířata patří k dlouhodobým projektům, i když představuje jen menší část z rozsáhlé činnosti organizace.

Dle názoru jejích členů je sice záchrana těchto živočichů důležitá a tvoří neodmyslitelnou součást jejich práce, ale pro přírodu samotnou je však významnější snaha aktivně ochraňovat cenné přírodní lokality, které poskytují to správné prostředí pro značné množství živočichů. Odpovídající pomoc zraněným živočichům je proto doplňována náležitou péčí o přírodní stanoviště a jejich ochranou.

Na chodu stanice se podílejí pouze čtyři stálí zaměstnanci. Jejich pracovní vytížení je značné. Většina pracovníků, se kterými jsem se v Jaroměři setkala, byli buď externí spolupracovníci, dobrovolníci nebo stážisté z odborných škol, kteří ve zdejší záchrané stanici vykonávali odbornou praxi.

Dostatečně evidované jsou v činnosti záchrané stanice pouze finanční prostředky získané z veřejných zdrojů. Sdělena mi nebyla výše členských příspěvků. Pro účetnictví se mají dary rozdělovat na peněžní dary pro provozní činnost a dary ve formě dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku. Pro potřeby práce s veřejností by však podle mého mínění bylo lepší je ještě dále rozdělit na dary od jednotlivců a od firem. Široká vlastní činnost není rovněž dostatečně zaznamenána.

Pro zlepšení činnosti záchrané stanice předkládám následující návrhy. V budoucnu by stanice mohla vytvořit a prodávat samolepky, pohlednice a kalendáře s motivy flory a fauny. Na webových stránkách by mohla vzniknout fotobanka, která by sloužila k tomu, aby si mohli potenciální zájemci o adopci zvířete, vybrat některé z nich. Během roku by v programu mohly být zařazeny tzv. soutěžní dny, kdy by školáci plnili různé úkoly a odpovídali na otázky zaměřené na přírodu a její ochranu. Další soutěž s tematikou ochrany přírody by mohla být výtvarná či fotografická.

Za zvážení by určitě stála i výstavba ubytovny, která by sloužila k provozování školy v přírodě nebo k pobytům rodin s dětmi se zaměřením na přírodu a její ochranu.

Ke zviditelnění záchranné stanice by zcela určitě přispělo častější účinkování v televizních či rozhlasových pořadech věnovaných přírodě.

U nás funguje soustava záchranných stanic pro poraněná zvířata, které svou působností zcela pokrývají území celé republiky. Na Slovensku je péče o tato zvířata velice podobná. V Německu pečují o poraněná zvířata místní, regionální nebo spolková sdružení. V Rakousku mají povinnost starat se o zraněná nebo nemocná zvířata samotní občané. Ve Velké Británii provádí tuto péči organizace RSPCA, která má vlastní veterinární zařízení. V rámci RSPCA se o zraněná zvířata se starají čtyři centra. Volně žijící zvířata, která by ve volné přírodě nepřežila, nejsou umístěna ve stanicích, utrácí se.

6 ZÁVĚR

Práce si klade za cíl shromáždit a analyzovat dosažitelné údaje o záchranných stanicích pro handicapované živočichy u nás a popsat fungování sítě těchto stanic. Dalším záměrem je představit nejnovější světové trendy v práci s handicapovanými živočichy. V záchranné stanici při Základní organizaci ČSOP JARO Jaroměř popsat její provoz, navrhnout možnosti pro zlepšení jejího fungování a upozornit na možná úskalí.

Nejdříve jsou charakterizovány organizace, které se u nás zabývají péčí o handicapovaná zvířata, pak následuje rozbor problematiky záchranných stanic, popis činnosti Národní sítě záchranných stanic a uvádějí se jednotlivé záchranné programy. Jsou rovněž zpracovány legislativní podmínky pro vznik záchranných stanic, které přesně definují povinnosti chovatelů, nařizují správnou péči o poraněná zvířata a jejich návrat do volné přírody, jež je hlavním cílem snažení všech zúčastněných osob.

Potom je pozornost nasměrována na různorodou činnost mezinárodních organizací, které se zabývají péčí o handicapovaná zvířata. Je charakterizována v Německu, Polsku, Rakousku, na Slovensku a ve Velké Británii.

V poslední části je podrobně popsána záchranná stanice pro handicapovaná zvířata v Jaroměři, kterou provozují členové Základní organizace ČSOP JARO Jaroměř. Jsou zde informace o vzniku stanice, o jejím umístění ve městě, o regionu, ve kterém působí. Kromě přímé péče o poraněná zvířata je provozována nepřetržitá zvířecí telefonní poradna, působí zde ekocentrum, organizují se tady komentované návštěvy této stanice.

Následuje popis areálu a vybavení jednotlivých částí záchranné stanice. Potom jsou představeni zaměstnanci a jejich práce v záchranné stanici. Pozornost je rovněž věnována otázce financování provozu všech aktivit, které jsou v rámci činnosti záchranné stanice každoročně realizovány.

7 POUŽITÁ LITERATURA

- [1] *Ochranazvířat.cz: kdo jsme* [online]. 2006 [cit. 2016-06-07]. Dostupné z: <<http://www.ochranazvirat.cz/27/czech/rubrika/kdo-jsme/>>
- [2] FRANKOVÁ, Alžběta, Lenka HECOVÁ, Lucie MORAVCOVÁ, Roman ROGNER, Naďa SVOBODOVÁ, Barbora BARTUŠKOVÁ VEČLOVÁ a Miroslava VEREŠOVÁ. *Výroční zpráva svobody zvířat 2014* [online]. In: Plzeň, 2015, s. 29 [cit. 2016-06-07]. Dostupné z: <<http://www.protisrsti.cz/dokumenty/vyrocnizpravy/SZ-Vyrocnizprava2014.pdf>>
- [3] *Společnost pro zvířata ZO ČSOP: pro ohleduplné zacházení s hospodářskými zvířaty* [online]. [cit. 2016-06-07]. Dostupné z: <<http://spolecnostprozvirata.cz/>>
- [4] PTÁČEK, Ladislav. *Dobrovolná ochrana přírody v České republice: historie, současnost a perspektivy*. 1. vyd. Praha: Český svaz ochránců přírody, Ústřední výkonná rada, 2005, 34 s. ISBN 80-86770-08-7.
- [5] VANĚK, Miroslav. *Nedalo se tady dýchat: ekologie v českých zemích v letech 1968 až 1989*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR v nakl. Maxdorf, 1996, 170 s. Historia nova. ISBN 80-85270-62-5.
- [6] STÝBLO, Petr N. a Petr OREL. *Národní síť záchranných stanic: historie, současnost, výsledky. Ochrana přírody*. Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, 2013, 68(1), s. 9 – 13. ISSN 1210-258X.
- [7] ALADZASOVÁ-PŘIBYLOVÁ, Věra. *Provozování stanic pro handicapovaná zvířata a podobných zařízení: doporučení Ústřední komise pro ochranu zvířat*. Praha: Ministerstvo zemědělství České republiky, 2005, 28 s. ISBN 80-7084-487-6.
- [8] ČESKO. Zákon č. 114/1992 Sb. ve znění pozdějších předpisů ze dne 19. února 1992. České národní rady o ochraně přírody a krajiny. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 1992, částka 28. ISSN 1211-1244.
- [9] *Databáze záchranných stanic pro handicapované živočichy. Ministerstvo životního prostředí* [online]. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2016 [cit. 2015-12-05]. Dostupné z: <<http://www.mzp.cz/Aplikace/rzc.nsf/index.xsp>>

- [10] Výklad k vyhlášce č. 114/2010 Sb., o ochraně handicapovaných zvířat při chovu – zpracovaný na základě odůvodnění k návrhu vyhlášky. *Ministerstvo zemědělství* [online]. Praha: Ministerstvo zemědělství, 2010 [cit. 2015-12-05]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/file/52189/Duv_handicapny_net.pdf>
- [11] *Výroční zpráva ČSOP 2005*. Litomyšl: H.R.G. Litomyšl, 2006. ISBN 80-86770-16-8.
- [12] *Výroční zpráva ČSOP 2010*. České Budějovice: Protisk, s. r. o., 2011. ISBN 978-80-86770-41-3.
- [13] *Výroční zpráva ČSOP 2015*. České Budějovice: Protisk, s. r. o., 2016. ISBN 978-80-86770-52-9.
- [14] *Národní síť záchranných stanic už má 30 členů! Zvíře v nouzi*. [online]. Praha: Český svaz ochránců přírody, 2015 [cit. 2015-12-09]. Dostupné z: <<http://www.zvirevnouzi.cz/2015-02-20/narodni-sit-zachrannych-panic-uz-ma-30-clenu/>>
- [15] Směrnice ČSOP pro Národní síť záchranných stanic. *Český svaz ochránců přírody* [online]. [cit. 2015-12-10]. Dostupné z: <http://www.csop.cz/docs/up/smernice-zachranne-panic_2014.pdf>
- [16] *Záchranné programy: Ministerstvo životního prostředí*. [online]. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2015 [cit. 2015-12-10]. Dostupné z: <http://www.mzp.cz/cz/zachranne_programy>
- [17] *Záchranné programy ohrožených druhů* [online]. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, 2007 [cit. 2015-12-15]. Dostupné z: <<http://www.zachranneprogramy.cz/index.php?docId=2223>>
- [18] *Záchranné programy – kritéria pro výběr druhů*. In: *Záchranné programy ohrožených druhů: Živočichové* [online]. 2007 [cit. 2015-12-15]. Dostupné z: <http://www.nature.cz/publik_syst2/files08/kriteria2.pdf>
- [19] MINÁRIKOVÁ, Tereza a kol. *Záchranné programy ohrožených druhů v České republice. Životné prostredie: Revue pre teóriu a starostlivosť o životné prostredie*. Bratislava: Ústav krajinnej ekológie SAV, 2011, 45(5), s. 249 – 255. ISSN 0044-4863.

- [20] ZIEGLEROVÁ, Dagmar. Ekologická výchova v Národní síti záchranných stanic. *Ochrana přírody*. Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, 2010, 65(3), s. 31. ISSN 1210-258X.
- [21] FIALA, Ondřej. Národní síť záchranných stanic. *Ochrana přírody*. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 2006, 61(10), s. 295 – 297. ISSN 1210-258X.
- [22] TOMÁŠKOVÁ, Lenka. Finanční nástroje pro podporu záchranných stanic z pohledu státu. In: *Zvíře v nouzi: Konference Národní síť záchranných stanic – systém záchrany handicapovaných živočichů* [online]. [cit. 2016-05-06]. Dostupné z: <http://www.zvirevnuouzi.cz/wp-content/uploads/2012/11/Financi_nastroje_z_pohledu_statu.pps>
- [23] Český svaz ochránců přírody 2012 – 2015: Zpráva ÚVR ČSOP pro delegáty IX. Sněmu ČSOP v Brně. In: *Český svaz ochránců přírody* [online]. [cit. 2016-05-06]. Dostupné z: <<http://www.csop.cz/docs/up/snem2015-zprava.pdf>>
- [24] Základy práva v EU. *Občan v EU* [online]. 2006 [cit. 2016-01-05]. Dostupné z: <<http://obcan.ecn.cz/index.shtml?w=e&x=238026>>
- [25] Zajištění řádných kontrol potravin a krmiv. *EUR-Lex: Access to European Union law* [online]. [cit. 2016-01-06]. Dostupné z: <<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=URISERV%3Af84005>>
- [26] Obecné informace o CITES. AOPK ČR [online]. 2016 [cit. 2016-04-05]. Dostupné z: <<http://www.ochranaprirody.cz/cites/obecne-informace-o-cites/>>
- [27] Co je CITES. *Česká inspekce životního prostředí* [online]. Praha, 2014 [cit. 2016-01-06]. Dostupné z: <<http://www.cizp.cz/CITES/Co-je-CITES>>
- [28] Přílohy CITES. *Česká inspekce životního prostředí* [online]. Praha, 2014 [cit. 2016-01-06]. Dostupné z: <<http://www.cizp.cz/CITES/Prilohy-CITES>>
- [29] KLOUČEK, Ondřej. CITES – základní informace. In: *Ministerstvo životního prostředí: CITES - Obchod s ohroženými druhy* [online]. 2015 [cit. 2016-04-05]. Dostupné z: <[http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/cites_obchod_ohrozenymi_druhy/\\$FILE/ODOIMZ-CITES_ZAKLADNI_INFO_150512.pdf](http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/cites_obchod_ohrozenymi_druhy/$FILE/ODOIMZ-CITES_ZAKLADNI_INFO_150512.pdf)>

- [30] CITES v Evropské unii a České republice. AOPK ČR [online]. 2016 [cit. 2016-04-05]. Dostupné z: <<http://www.ochranaprirody.cz/cites/cites-v-eu-a-cr/>>
- [31] ČESKO. Zákon č. 166/1999 Sb. ve znění pozdějších předpisů ze dne 13. července 1999. o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 1999, částka 57. ISSN 1211-1244.
- [32] ČESKO. Vyhláška č. 316/2009 Sb. ve znění pozdějších předpisů ze dne 29. srpna 2009. o držení živočichů dočasně nebo trvale neschopných přežít ve volné přírodě a o péči o tyto živočichy v záchranných stanicích. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2009, částka 96. ISSN 1211-1244.
- [33] ČESKO. Zákon č. 449/2001 Sb. ve znění pozdějších předpisů ze dne 27. listopadu 2001. o myslivosti. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2001, částka 168. ISSN 1211-1244.
- [34] ČESKO. Vyhláška č. 114/2010 Sb. ve znění pozdějších předpisů ze dne 9. dubna 2010. o ochraně handicapovaných zvířat při chovu. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2010, částka 41. ISSN 1211-1244.
- [35] MACHAR, Ivo a Linda DROBILOVÁ. *Ochrana přírody a krajiny v České republice: vybrané aktuální problémy a možnosti jejich řešení*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2012. ISBN 978-80-244-3041-6.
- [36] IUCN: International Union for Conservation of Nature. *Choice (Middletown): IUCN: International Union for Conservation of Nature* [online]. Literature Resource Center, 2011, **01(09)**, 49-0255 [cit. 2016-06-12]. DOI: 10.5860/CHOICE.49-0255. ISSN 0009-4978. Dostupné z: <<http://dx.doi.org/10.5860/CHOICE.49-0255>>
- [37] Úmluva o ochraně stěhovavých druhů volně žijících živočichů (Bonnská úmluva). *Ministerstvo životního prostředí* [online]. 2008 – 2015 [cit. 2016-06-07]. Dostupné z: <http://www.mzp.cz/cz/bonnska_umluva>
- [38] World Animal Protection's history. *World Animal Protection* [online]. [cit. 2016-06-07]. Dostupné z: <<http://www.worldanimalprotection.org.uk/about/world-animal-protections-history>>
- [39] *Species Survival Network* [online]. [cit. 2016-06-07]. Dostupné z: <<http://www.ssn.org/>>

- [40] *Review 2005: 25 years of EUROGROUP* [online]. [cit. 2016-06-07]. Dostupné z: <http://www.oaba.fr/pdf/Rapport_2005.pdf>
- [41] A brief history of WWF. *Wildlife - WWF UK* [online]. [cit. 2016-06-07]. Dostupné z: <http://www.wwf.org.uk/about_wwf/history/>
- [42] BUNDESREPUBLIK DEUTSCHLAND. Gesetz über Naturschutz und Landschaftspflege vom 29. Juli 2009. BGBl. I S. 2542, 2009.
- [43] Die Organisation des WWF Deutschland. *Wildlife - WWF UK* [online]. [cit. 2016-06-07]. Dostupné z: <<http://www.wwf.de/ueber-uns/organisation/>>
- [44] Selbstdarstellung. *Tierschutzbund* [online]. [cit. 2016-06-07]. Dostupné z: <<http://www.tierschutzbund.de/organisation/selbstdarstellung.html>>
- [45] Unsere Partner. *Tierschutzbund* [online]. [cit. 2016-06-07]. Dostupné z: <<http://www.tierschutzbund.de/partner.html>>
- [46] Geschichte. *Deutsche Wildtier Stiftung* [online]. [cit. 2016-06-07]. Dostupné z: <<https://www.deutschewildtierstiftung.de/ueber-uns/geschichte>>
- [47] Mehr als 100 Jahre für Mensch und Natur. *NABU: Naturschutzbund Deutschland* [online]. [cit. 2016-06-07]. Dostupné z: <<https://www.nabu.de/wir-ueber-uns/organisation/geschichte/index.html>>
- [48] Tour de NABU: Eine Deutschlandreise zu 16 Naturschutzprojekten und Naturschutzmachern. *NABU: Naturschutzbund Deutschland* [online]. [cit. 2016-06-07]. Dostupné z: <<https://www.nabu.de/wir-ueber-uns/was-wir-tun/naturschutzmacher/deutschlandtour/index.html>>
- [49] Wildtiere in Not. *Startseite: Stiftung Naturschutz Berlin* [online]. [cit. 2016-06-07]. Dostupné z: <<http://stiftung-naturschutz.de/wild/index.htm>>
- [50] Kontakt. *Wildvogelhilfe.org* [online]. [cit. 2016-06-07]. Dostupné z: <<http://www.wildvogelhilfe.org/vermischtes/kontakt.html>>
- [51] RZECZPOSPOLITA POLSKA. Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. Dz.U. z 2004 r. Nr 92, poz. 880.

- [52]RZECZPOSPOLITA POLSKA. Ustawa o ochronie zwierząt z dnia 21 sierpnia 1997 r. Dz.U. 1997 nr 111 poz. 724.
- [53]RZECZPOSPOLITA POLSKA. Ustawa o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt z dnia 11 marca 2004 r. Dz.U. 2004 nr 69 poz. 625
- [54]RZECZPOSPOLITA POLSKA. Ustawa o doświadczeniach na zwierzętach z dnia 21 stycznia 2005 r. Dz.U. 2005 nr 33 poz. 289.
- [55]Historia Ligi Ochrony Przyrody. *Liga Ochrony Przyrody* [online]. [cit. 2016-06-07]. Dostępne z: <http://www.lop.org.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=18&Itemid=24>
- [56]O nas. *Klub Gaja* [online]. [cit. 2016-06-07]. Dostępne z: <<http://www.klubgaja.pl/o-nas>>
- [57]Projekty. *Klub Gaja* [online]. [cit. 2016-06-07]. Dostępne z: <<http://www.klubgaja.pl/projekty>>
- [58]SLOVENSKO. Zákon č. 543/2002 Zb. z 25. júna 2002 o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. In: *Zbierka zákonov Slovenskej republiky*, 2002, částka 212.
- [59]Kto sme. *Ochrana dravcov na Slovensku* [online]. 2015 [cit. 2016-06-07]. Dostępne z: <<http://www.dravce.sk/web/index.php/sk/o-nas/kto-sme-36864>>
- [60]Poslanie. *Ochrana dravcov na Slovensku* [online]. 2015 [cit. 2016-06-07]. Dostępne z: <<http://www.dravce.sk/web/index.php/sk/o-nas/poslanie-39623>>
- [61]O nás: Slovenská ornitologická spoločnosť / BirdLife Slovensko. *SOS/BirdLife Slovensko: Vtaky.sk* [online]. 2011 [cit. 2016-06-07]. Dostępne z: <<http://www.vtaky.sk/stranka/32-O-nas.html>>
- [62]ÖSTERREICH REPUBLIK. Bundesgesetz 118 Tierschutzgesetzes ausgegeben am 28. September 2004. BGBl. Nr. 1/1930, zuletzt geändert durch das Bundesgesetz BGBl. 2004.
- [63]Leitbild. *Der Österreichische Tierschutzverein mit Sitz in Wien un Herz* [online]. [cit. 2016-06-07]. Dostępne z: <<http://www.tierschutzverein.at/ueber-uns/leitbild>>

- [64] DIE STIMME DER TIERE. DAS ORIGINAL SEIT 1846. *Wiener Tierschutzverein: Die Stimme der Tiere. Das Original seit 1846.* [online]. 2016 [cit. 2016-06-07]. Dostupné z: <<http://www.wiener-tierschutzverein.org/de/ueber-uns/wiener-tierschutzverein/>>
- [65] Aktivitäten: Alle Themen. *Tierschutzombudsstelle Wien* [online]. 2016 [cit. 2016-06-07]. Dostupné z: <http://www.tieranwalt.at/de/UeberUns/Aufgaben_Taetigkeiten.htm>
- [66] CHLUMSKÁ, Lubomíra. *Etika ochrany zvířat* [online]. s. 16, [cit. 2016-06-07]. Dostupné z: <www.ochranazvirat.cz/275/35/cz/file/>
- [67] HUDÝ, Petr. *Přístup jednotlivých států EU k problematice záchrany dočasně handicapovaných volně žijících živočichů* [online]. s. 35, [cit. 2016-06-07]. Dostupné z: <staryweb.pavelpoc.cz/stahnout-soubor?id=2232>
- [68] Our history. *RSPCA: Royal Society for the Prevention of Cruelty to Animals* [online]. [cit. 2016-06-07]. Dostupné z: <<http://www.rspca.org.uk/utilities/aboutus/history>>
- [69] STÝBLO, Petr. *Záchrana handicapovaných zvířat na příkladu britské RSPCA* [online]. [cit. 2016-06-07]. Dostupné z: <www.zvirevnouzi.cz/wp-content/uploads/2012/11/rspca.pps>
- [70] STÝBLO, Petr N., Zuzana POKORNÁ a Ondřej FIALA. *Záchrana handicapovaných zvířat ve Velké Británii. Ochrana přírody.* Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, 2013, 68(1), s. 28 – 29. ISSN 1210-258X.
- [71] What we do. *RSPCA: Royal Society for the Prevention of Cruelty to Animals* [online]. [cit. 2016-06-07]. Dostupné z: <<http://www.rspca.org.uk/whatwedo>>
- [72] Our history. *Abwak: Association of British and Irish Wild Animal Keepers* [online]. 2011 – 2016 [cit. 2016-06-07]. Dostupné z: <<http://abwak.org/our-history>>
- [73] Our history. *Captive Animals Protection Society* [online]. [cit. 2016-06-07]. Dostupné z: <<http://www.captiveanimals.org/about-us/our-history>>
- [74] A History of Improving Animal Welfare. *UFAW* [online]. [cit. 2016-06-07]. Dostupné z: <<http://www.ufaw.org.uk/about-ufaw/history-of-ufaw>>

- [75] About UFAW. *UFAW* [online]. [cit. 2016-06-07]. Dostupné z: <<http://www.ufaw.org.uk/about-ufaw/introduction>>
- [76] Firemní dobrovolnictví a teambuilding. *ZO ČSOP JARO Jaroměř* [online]. 2016 [cit. 2016-11-07]. Dostupné z: <<http://www.jarojaromer.cz/teambuilding/>>
- [77] Informace z osobního rozhovoru s Alicí Janečkovou dne 23. 5. 2016
- [78] Letecký pohled. *ZO ČSOP JARO Jaroměř* [online]. 2016 [cit. 2016-11-07]. Dostupné z: <http://www.jarojaromer.cz/old/letecky_pohled.htm>
- [79] Pro školy a veřejnost. *ZO ČSOP JARO Jaroměř* [online]. 2016 [cit. 2016-11-07]. Dostupné z: <<http://www.jarojaromer.cz/skoly/>>
- [80] Interní dokumenty a informace Záchrané stanice Jaroměř poskytnuté dne 23. 5. 2016
- [81] Záchraná stanice pro handicapovaná zvířata v Jaroměři. *ZO ČSOP JARO Jaroměř* [online]. 2016 [cit. 2016-11-07]. Dostupné z: <<http://www.jarojaromer.cz/stanice/>>
- [82] Ekocentrum. *ZO ČSOP JARO Jaroměř* [online]. 2016 [cit. 2016-11-07]. Dostupné z: <<http://www.jarojaromer.cz/ekocentrum/>>
- [83] Volná pracovní místa. *ZO ČSOP JARO Jaroměř* [online]. 2016 [cit. 2016-11-07]. Dostupné z: <<http://www.jarojaromer.cz/nabizime/prace/>>
- [84] Kontakty. *ZO ČSOP JARO Jaroměř* [online]. 2016 [cit. 2016-11-07]. Dostupné z: <<http://www.jarojaromer.cz/kontakty/>>
- [85] O ČSOP. *Český svaz ochránců přírody* [online]. [cit. 2017-04-01]. Dostupné z: <http://www.csop.cz/index.php?cis_menu=1&m1_id=1001&m_id_old=1060>
- [86] *Neziskové organizace* [online]. [cit. 2017-04-29]. Dostupné z: <http://www.neziskovky.cz/clanky/511_691/fakta_co-je-neziskovy-sektor/>
- [87] PEHE, Jiří. *Financování neziskových organizací* [online]. [cit. 2017-04-29]. Dostupné z: <https://moodle.unob.cz/pluginfile.php/28577/mod_folder/content/0/6Typologie_neziskovy_organizaci_Priklady_financovani_vybranych_NNO.pdf?forcedownload=1>

- [88] FRIČ, P., GOULLI, R. *Neziskový sektor v ČR : výsledky mezinárodního srovnávacího projektu Johns Hopkins University*. Praha : Eurolex Bohemia, 2001. 203 s. ISBN 80-86432-04-1.
- [89] Členství v základní organizaci. *Český svaz ochránců přírody* [online]. [cit. 2017-04-01]. Dostupné z: <http://www.csop.cz/index.php?cis_menu=1&m1_id=1001&m2_id=1007&m3_id=1092&m_id_old=1088>
- [90] Přehled finančních prostředků JARO Jaroměř poskytnutých Ministerstvem životního prostředí – doručeno dne 3. 3. 2017
- [91] Přehled finančních prostředků JARO Jaroměř poskytnutých Královehradeckým krajem – doručeno dne 23. 11. 2016
- [92] Přehled finančních prostředků JARO Jaroměř poskytnutých městem Hradcem Králové – doručeno dne 22. 3. 2017
- [93] Přehled finančních prostředků JARO Jaroměř poskytnutých městem Náchod – doručeno dne 3. 3. 2017
- [94] Přehled finančních prostředků JARO Jaroměř poskytnutých Agenturou ochrany přírody a krajiny – doručeno dne 14. 3. 2017
- [95] KALOUSKOVÁ, Pavlína. *Dárcovství a filantropie firem a individuálních dárců* [online]. [cit. 2017-04-29]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/dokumenty/studie_kalousova_darcovstvi_pro_web.pdf>
- [96] Informace z telefonického rozhovoru s Alicí Janečkovou dne 20. 2. 2017
- [97] Přehled finančních prostředků JARO Jaroměř poskytnutých organizací Paleta – doručeno dne 27. 2. 2017
- [98] Přehled finančních prostředků JARO Jaroměř poskytnutých organizací ČSOP – doručeno dne 28. 2. 2017

8 PŘÍLOHY

Příloha A Seznam záchranných stanic v ČR	71
Příloha B Evidence živočichů	76

PŘÍLOHY

Příloha A Seznam záchranných stanic v ČR (1/5)

Záchranná stanice	Provozovatel	Adresa	Působnost záchranné stanice	Člen NSZS
ARCHA	Centrum pro zvířata v nouzi při ZOO Liberec	Ostašovská 570, Liberec 11, 46011	Česká Lípa, Frýdlant, Jablonec nad Nisou, Liberec, Mnichovo Hradiště, Nový Bor, Tanvald, Turnov, Železný Brod	Ano
Bartošovice	ČSOP ZO 70/02 Nový Jičín	Bartošovice 146, Bartošovice, 74254	Bílovec, Bohumín, Bystrice pod Hostýnem, Český Těšín, Frenštát pod Radhoštěm, Frýdek-Místek, Frýdlant nad Ostravou, Havířov, Hlučín, Hranice, Jablunko, Karviná, Koprivnice, Kravaře, Krmov, Lipník nad Bečvou, Nový Jičín, Odry, Opava, Orlová, Ostrava, Rožnov pod Radhoštěm, Třinec, Valašské Meziříčí, Vítkov, Vsetín	Ano
Bor u Skutče	Záchranná stanice a ekocentrum Pasička - ČSOP ZO 44/03 Novohradka	Bor u Skutče 47, Proseč, 53944	Hlinsko, Holice, Chrudim, Králupy, Litomyšl, Nové Město na Moravě, Pardubice, Polička, Přelouč, Ústí nad Orlicí, Velké Meziříčí, Vysoké Mýto, Žamberk, Žďár nad Sázavou	Ano
Brandýsek u Kladna	AVES o.s.	Brandýsek 60, Brandýsek, 27341	Černošice, Chomutov, Kladno, Kralupy nad Vltavou, Mělník, Neratovice, Rakovník, Slaný	Ano
Brno	Ptačí centrum o.p.s.	Černovická terasa, Brno - Slatina	Blansko, Boskovice, Brno, Břeclav, Bučovice, Hodonín, Hustopeče, Ivančice, Kuřim, Kyjov, Mikulov, Moravský Krumlov, Pohořelice, Rosice, Slavkov u Brna, Šlapanice, Tišnov, Veselí nad Moravou, Vyškov, Znojmo, Židlochovice	Ano
Brno	ZOO Brno a stanice zájmových činností.p.o.	U zoologické zahrady 46, Brno, 63500	Blansko, Boskovice, Brno, Bučovice, Bystrice nad Pernštejnem, Hustopeče, Ivančice, Kuřim, Moravský Krumlov, Náměstí nad Oslavou, Nové Město na Moravě, Pohořelice, Rosice, Slavkov u Brna, Šlapanice, Tišnov, Velké Meziříčí, Vyškov, Židlochovice	Ne

Obrázek A.1 Seznam záchranných stanic v ČR část 1

Zdroj: (9)

Příloha A Seznam záchranných stanic v ČR (2/5)

Záchranná stanice	Provozovatel	Adresa	Působnost záchranné stanice	Člen NSZS
Bublava	Drosera, Sdružení ochrany přírody a krajiny o.s.	Bublava 225/2, Bublava, 35801	Karlovy Vary, Kraslice, Ostrov, Sokolov	Ano
Buchlovice	ČSOP ZO 63/03 Buchlovice	Státní zámek Buchlovice - areál záměckého parku, Buchlovice, 68708	Hodonín, Holešov, Kroměříž, Kyjov, Luhačovice, Otrokovice, Uherské Hradiště, Uherský Brod, Valašské Klobouky, Veselí nad Moravou, Vizovice, Zlín	Ano
Centrum ochrany fauny ČR Hrachov	Ochrana fauny České republiky o.s.	Zámecká 610, Votice, 2590	Benešov, Dobříš, Příbram, Sedlčany, Soběslav, Tábor, Votice	Ano
Dolní Týnec u Litoměřic	ČSOP ZO 37/11 Falco	Dolní Týnec 39, Třebušín, 41201	Bílina, Česká Lípa, Děčín, Litoměřice, Litvínov, Louny, Lovosice, Most, Nový Bor, Roudnice nad Labem, Rumburk, Teplice, Ústí nad Labem, Varnsdorf, Žatec	Ano
Doudleby	SULIMO – Občanské sdružení pro záchranu dravců a sov	Doudleby 36, České Budějovice, 37007	České Budějovice, Český Krumlov, Kaplice, Prachatice, Trhové Sviny, Třeboň	Ne
Hrádek nad Nisou	Liberecká rozvojová agentura LIRA o.p.s.		Frydlant, Liberec, Nový Bor, Rumburk, Varnsdorf	Ne
Jaroměř	ČSOP ZO 46/04 JARO Jaroměř	5. května, Jaroměř, 55101	Broumov, Dobruška, Dvůr Králové nad Labem, Hradec Králové, Jaroměř, Kostelec nad Orlicí, Náchod, Nové Město nad Metují, Nový Bydžov, Rychnov nad Kněžnou, Trutnov, Vrchlabí	Ano
Kašperské hory	Muzeum Šumavy Sušice, p.o.	Náměstí 6, Kašperské Hory, 34192	Horažďovice, Klatovy, Prachatice, Sušice, Vimperk	Ne
Leština u Zábřehu na Moravě	ČSOP ZO 75/05 Leština	Okružní 219, Leština, 78971	Mohelnice, Šumperk, Zábřeh	Ne

Obrázek A.2 Seznam záchranných stanic v ČR část 2

Zdroj: (9)

Příloha A Seznam záchranných stanic v ČR (3/5)

Záchranná stanice	Provozovatel	Adresa	Působnost záchranné stanice	Člen NSZS
Libštát	ČSOP ZO 46/06 Křížánky - Jičín	Libštát 95, Libštát, 51203	Hořice, Jablonec nad Nisou, Jilemnice, Nová Paka, Semily, Tanvald, Turnov, Železný Brod	Ano
Lípec u Pardubic	Jan Kuchynka	Lípec 18, Pardubice, 53002	Čáslav, Holice, Chrudim, Pardubice	Ne
Lípec u Pardubic - o. s.	STOP - Stanice terénní ochrany přírody		Holice, Chrudim, Pardubice	Ne
Mílevsko	Věra Hronová	Vlksice u Mílevska, 39901	Mílevsko	Ne
Němčice nad Hanou	ČSOP ZO 61/06 Haná	Komenského nám. 38, Němčice nad Hanou, 79827	Bučovice, Konic, Kroměříž, Olomouc, Prostějov, Přerov, Slavkov u Brna, Vyškov	Ano
Nová Ves u Písku	ČSOP ZO 18/02 Makov	Nová Ves 10, Písek, 39701	Blatná, Mílevsko, Písek, Strakonice, Vodňany	Ano
Pátek u Poděbrad	ČSOP ZO 09/07 Polabí	Pátek 56, Poděbrady, 29001	Brandýs nad Labem, Český Brod, Jičín, Kolín, Lysá nad Labem, Mladá Boleslav, Mnichovo Hradiště, Nymburk, Poděbrady, Praha	Ano
Pízeň	Dobrovolný ekologický spolek - Ochrana ptactva o. s.	Zábělská 75, Pízeň, 31200	Blovice, Domažlice, Horažďovice, Horšovský Týn, Klatovy, Kralovice, Nepomuk, Nýřany, Plzeň, Přestice, Rokycany, Stod, Stříbro, Sušice, Tachov	Ano
Podkrušnohorský zoopark Chomutov, p.o.		Přemyslova 259, Chomutov, 43001	Chomutov, Kadaň, Podbořany	Ano
Praha 12	PENTHEA o. s.	Pod Remizkem, Praha 12 - Cholupice, 14300	Beroun, Brandýs nad Labem, Černošice, Český Brod, Kralupy nad Vltavou, Neratovice, Praha, Říčany	Ne

Obrázek A.3 Seznam záchranných stanic v ČR část 3

Zdroj: (9)

Příloha A Seznam záchranných stanic v ČR (4/5)

Záchranná stanice	Provozovatel	Adresa	Působnost záchranné stanice	Člen NSZS
Praha 5	ČSOP ZO 11/28 Dolní Břežany	Mezi Rolemi, Praha 5 - Jinonice, 15800	Černošice, Praha, Říčany	Ne
Praha 5	Lesy hl. m. Prahy, p.o.	Mezi Rolemi, Praha 5 - Jinonice, 15800	Hlavní město Praha	Ano
Přerov	ORNIS – Muzeum Komenského v Přerově, p.o.	Bezručova 199/10, Přerov, 75002	Hranice, Kojetín, Lipník nad Bečvou, Olomouc, Přerov	Ano
Rokycany	ČSOP ZO 29/01 Rokycany	Švermova 748/II, Rokycany, 33701	Beroun, Hořovice, Rokycany	Ano
Ruda nad Moravou	ČSOP ZO 75/18 Šumperk	Na Vyhlídce 38, Ruda nad Moravou, 78963	Jeseník, Šumperk, Zábřeh	Ne
Spálené Poříčí	ČSOP ZO 27/04 Spálené Poříčí	Ptzeňská 55, Spálené Poříčí, 33561	Blovce, Horažďovice, Klatovy, Nepomuk, Přestice, Stod, Sušice	Ano
Stanice ochrany fauny Hluk, o.s.		Hlavní 889, Hluk, 68725	Uherské Hradiště	Ne
Stanice Pavlov, o.p.s.		Pavlov 54, Ledec nad Sázavou, 58401	Bystřice nad Pernštejnem, Havlíčkův Brod, Humpolec, Chotěboř, Jihlava, Moravské Budějovice, Náměšť nad Oslavou, Nové Město na Moravě, Pacov, Pelhřimov, Světlá nad Sázavou, Telč, Třebíč, Velké Meziříčí, Žďár nad Sázavou	Ano
Stanice pro dravé ptáky Rajhrad o.s.		Masarykova 124, Rajhrad, 66461	Blansko, Brno, Břeclav, Hustopeče, Ivancice, Kuřim, Mikulov, Moravský Krumlov, Pohořelice, Rosice, Šlapanice, Tišnov, Vyškov, Znojmo, Židlochovice	Ano

Obrázek A.4 Seznam záchranných stanic v ČR část 4

Zdroj: (9)

Příloha A Seznam záchranných stanic v ČR (5/5)

Záchranná stanice	Provozovatel	Adresa	Působnost záchranné stanice	Člen NSZS
Stránské	ČSOP ZO 67/07 Sovinecko	Stránské 55, Břidličná, 79351	Bruntál, Jeseník, Litovel, Mohelnice, Olomouc, Rýmařov, Šternberk, Šumperk, Uničov, Zábřeh	Ano
Studánka u Tachova	ČSOP ZO 31/07 Tachovský ornitologický spolek	Studánka 1, Studánka u Tachova, 34701	Cheb, Mariánské Lázně, Stříbro, Tachov	Ano
Temelín	Zoologická zahrada Ohrada, p.o.	Rozovy 28, Temelín, 37301	České Budějovice, Český Krumlov, Dačice, Jindřichův Hradec, Kaplice, Prachovice, Trhové Sviny, Třeboň, Týn nad Vltavou, Vimperk	Ano
Vendolí	ČSOP ZO 50/10 Zelené Vendolí	Vendolí 42, Vendolí, 56914	Boskovice, Bystřice nad Pernštejnem, Česká Třebová, Lanškroun, Litomyšl, Moravská Třebová, Políčka, Svitavy, Velké Meziříčí	Ano
Vimperk	Správa NP a CHKO Šumava	Kláštec u Vimperka, Vimperk	Klatovy, Prachovice, Sušice, Vimperk	Ano
Vlašim	ČSOP ZO 02/09 Vlašim	Pláteníkova 264, Vlašim, 25801	Benšov, Čáslav, Černošice, Humpolec, Kutná Hora, Pacov, Pelhřimov, Říčany, Vlašim	Ano
Vrchlabí	Správa Krkonošského národního parku	Dobrovského 3, Vrchlabí, 54301	Jilemnice, Semily, Tanvald, Trutnov, Vrchlabí	Ano
Záchranná stanice Třeboň	Český nadační fond pro vydru	Jateční 311, Třeboň, 37901	Dačice, Jindřichův Hradec, Soběslav, Trhové Sviny, Třeboň	Ne
Záchranná stanice u NPR SOOS	Městské muzeum Františkovy Lázně, p.o.	Kateřina 39, Skalná, 35134	Aš, Cheb, Karlovy Vary, Kraslice, Mariánské Lázně, Ostrov, Sokolov	Ano
Záchranná stanice volně žijících zvířat Telč o.s.		Hradecká 228, Telč, 58856	Dačice, Jihlava, Jindřichův Hradec, Moravské Budějovice, Pelhřimov, Telč, Třebíč, Znojmo	Ne
Zoologická zahrada Hodonín, p.o.		U Červených domků 3529, Hodonín, 69501	Břeclav, Hodonín, Kyjov, Veselí nad Moravou	Ne

Záchranné stanice se zastaveným provozem NSZS – Národní síť záchranných stanic

Záchranné stanice v provozu Záchranné stanice se zastaveným provozem

Obrázek A.5 Seznam záchranných stanic v ČR část 5

Zdroj: (9)

Příloha B Evidence živočichů (2/2)

Počet	Druh	Vědecký název	Rad	Třída	Pořadí	Kmen	Ohrožení	CITES	Vyžadující zvl. péči	Zvěř domácí zvěř/exot	Zvěř domácí zvěř/exot II	Volné žilci	Přijaté dne	Narozen	Pohl	Přijat ve sledovném období-Vybrat	Přijat ve sledovném období	Věk při příjmu	Stav ve sledovném období	Adresa, datavatel	Přesná lokalizace nálezu	Šlechtě mláďe
1	Káň lesní	Buteo buteo	Dravci	Ptáci	34.10.15.03.02.01	Stunatci	-	-	-	zvěř - nelze lovit	-	v.ž.	31.12.2015	?	-	ano	1	-	1	Městka police Rychmůvké Ztrou	Městka police Rychmůvké Ztrou	-
1	Čížek lesní	Carduelis spinus	Pěvci	Ptáci	34.10.30.41.03.06	Stunatci	-	-	-	-	-	v.ž.	17.12.2015	?	-	ano	1	-	1	Vontová, Náchod, 72867/0567	Vontová, Náchod, 72867/0567	-
1	Krahulec obecný	Accipiter nisus	Dravci	Ptáci	34.10.15.03.01.17	Stunatci	SO	A	-	zvěř - nelze lovit	zvěř	v.ž.	17.12.2015	?	-	ano	1	-	1	Jonc Petr, Podbězčí ZZ, 737138008	Jonc Petr, Podbězčí ZZ, 737138008	-

Hmotnost	Hmotnost v gramech	V držení ve sledovném období	Výjezd vybrat	Uploň katastr místo nálezu (Obecní úřad)	Jiné označení	Kouzák	Obec s rozšířenou působností	Kraj	Důvod příjmu	Důvod příjmu II	Komentář k příjmu	Krmné dny	Zachránny transfer	Výjezd km	Způsob intenz. péče	Intenz. péče - dní	Péče do:	Důvod vyřazení	Důvod vyřazení II	Delka péče-dnů	Komentář k vyřazení (datum, příjmu)	Místo vypuštění (souhrn informací k příjmu, pohybu, adresa, důvod)	Dokumentace
g	0	ano	0	-	-	-	Rychmův Nad Křežnou	-	zranění dopravou - auto, moto	zranění	-	290	-	-	-	15.10.2016	v držení - léčeni	v držení	290	31.12.2015	Městka police Rychmůvké Ztrou/žranění	-	
g	0	ano	0	-	-	-	Náchod	-	zranění po nárazu na překážku	zranění po nárazu	3	-	-	-	19.12.2015	vypuštění - přímé vypuštění	vypuštění	3	17.12.2015	Vontová, Náchod, 72867/0567 žranění	-		
g	0	ano	0	-	-	-	Dobruška	-	zranění po nárazu na překážku	zranění	304	-	-	-	15.10.2016	v držení - léčeni	v držení	304	17.12.2015	Jonc Petr, Podbězčí ZZ, 737138008 žranění	-		

Obrázek B.2 Evidenční kniha živočichů

Zdroj: (80)